

NATUURTOETS

MOLENEIND (ONG.)

TE WELL

Ecologie

Rapportage natuurtoets

Moleneind (ong.) te Well

Opdrachtgever	Ducot Engineering & Advies Boven de Wolfskuil 3 - unit 3.D30 6049 LX Roermond
Rapportnummer	8250.001
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	8 maart 2019
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 0475 - 504961 swalmen@econsultancy.nl
Opstellers	ing. B.H.M. Houben
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	S.H.W.M. Claessens, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van soorten. De gebruikte informatie omtrent verspreiding van soorten is deels afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Econsultancy aanvaardt op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	6
	4.1 Zorgplicht	6
	4.2 Soortenbescherming	6
	4.3 Gebiedenbescherming	7
	4.4 Houtopstanden	8
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	10
	5.3 Overige zoogdieren	11
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	13
	5.5 Ongewervelden	13
	5.6 Vaatplanten	14
6	TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING	15
	6.1 Broedvogels	15
	6.2 Das en steenmarter	15
	6.3 Eekhoorn	15
	6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën	16
	6.5 Hazelworm en levendbarende hagedis	16
	6.6 Overige soort(groep)en	16
7	TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING	17
	7.1 Natura 2000	17
	7.2 Natuurnetwerk Nederland	18
8	VOORTOETS NATURA 2000-GEBIEDEN	19
	8.1 De Maasduinen	19
	8.2 Habitats en habitatsoorten	19
	8.3 Storingsfactoren	20
9	"NEE, TENZIJ-ONDERZOEK"	28
	9.1 Inleiding	28
	9.2 Onderzoeksmethodiek	28
	9.3 Nee, tenzij-toets goudgroene natuurzone Limburg	29
	9.4 Conclusie en advies	33
10	HOUTOPSTANDEN	35
11	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	36

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Ducot Engineering & Advies opdracht gekregen voor het uitvoeren van een natuurtoets aan de Moleneind (ong.) te Well.

De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

In aanvulling op de basis quickscan flora en fauna wordt een voortoets voor Natura 2000-gebieden en een "Nee, tenzij-toets" uitgevoerd. Deze voortoets richt zich op de effecten van de voorgenomen plannen op de instandhoudingsdoelstellingen van de beschermde Natura 2000-gebieden. De "Nee, tenzij-toets" heeft als doel om de effecten van het beoogd gebruik op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het Natuurnetwerk Limburg te onderzoeken.

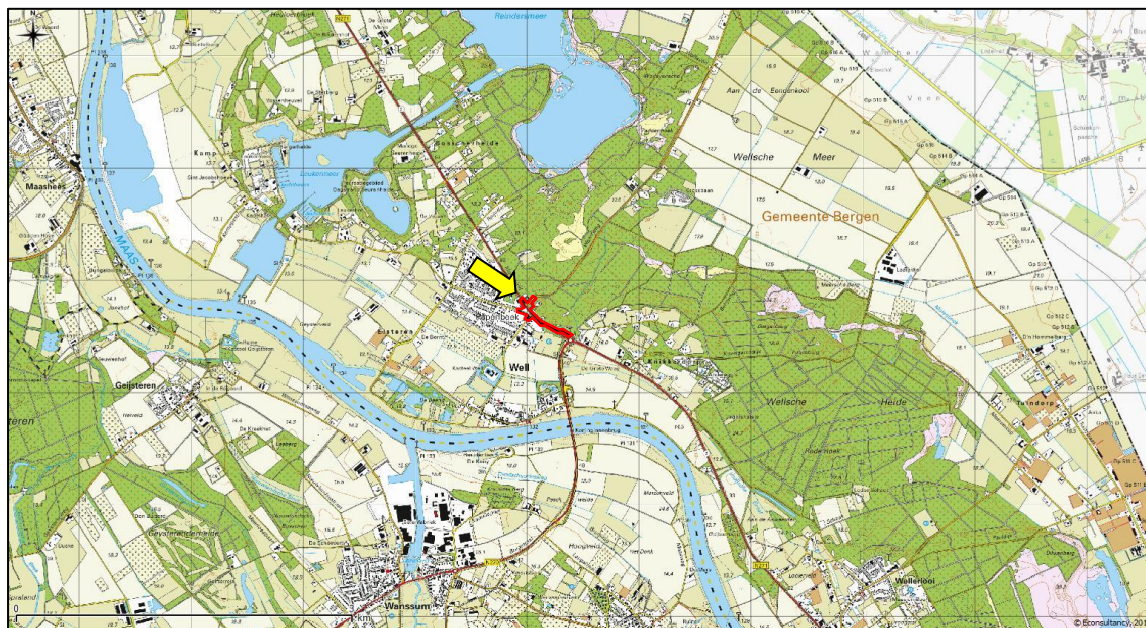
Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (± 2 ha) ligt aan de Moleneind (ong.), circa 0,5 kilometer ten noorden van de kern van Well. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 52 E (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 204.100$, $Y = 396.640$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie.

De onderzoekslocatie betreft grotendeels een provinciale weg (Moleneind). Een fietspad aan de noordelijke zijde van de provinciale weg behoort tevens tot de onderzoekslocatie. Het te onderzoeken deel van het fietspad loopt achter een tankstation door tot de rotonde. Het overige deel van de onderzoekslocatie betreft een deel van de Kasteellaan, het Sterrenbos en de Wezerweg. Het terrein tussen het Sterrenbos en de Moleneind is momenteel in gebruik als parkeerterrein en is volledig verhard. Op de parkeerplaats zijn enkele jonge bomen (zomereiken) aanwezig. Tegenover het parkeerterrein, aan de andere kant van de Moleneind en aangrenzend aan de Wezerweg is een bomenopstand aanwezig. Het deel betreft een bos met een jonge bomenopstand bestaande uit zomereiken, beuken en sporadisch esdoorn en enkele naaldbomen. Het bos maakt onderdeel uit van de siertuinen behorende tot de woningen aan Moleneind 9 en Moleneind 7. Middels een hekwerk is dit deel geheel afgesloten vanuit de openbare weg. Centraal op de onderzoekslocatie, ten zuiden van de Moleneind zijn vijf grote zomereiken aanwezig. Tevens zijn naast de Moleneind sporadisch enkele zomereiken, in de groene bermen aanwezig.

Ten noorden van de Moleneind ligt over de gehele lengte van de onderzoekslocatie het Natura 2000-gebied "Maasduinen". Een tankstation ligt aan de zuidoostelijke zijde van de onderzoekslocatie. Ten zuiden van de onderzoekslocatie liggen sportvelden en een woonwijk. Een restaurant en een woning ligt aan de oostelijke zijde van de onderzoekslocatie.

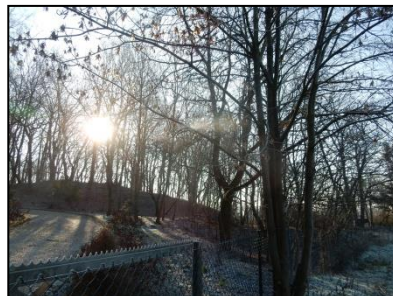
In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek (d.d. 21 januari 2019).

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie en directe omgeving.

Figuur 3. Parkeerterrein (westelijk terreindeel onderzoekslocatie).

Figuur 4. Bos (vanuit Wezerweg).

Figuur 5. Bos (vanuit Moleneind).

Figuur 6. Zuidelijk terreindeel onderzoekslocatie.

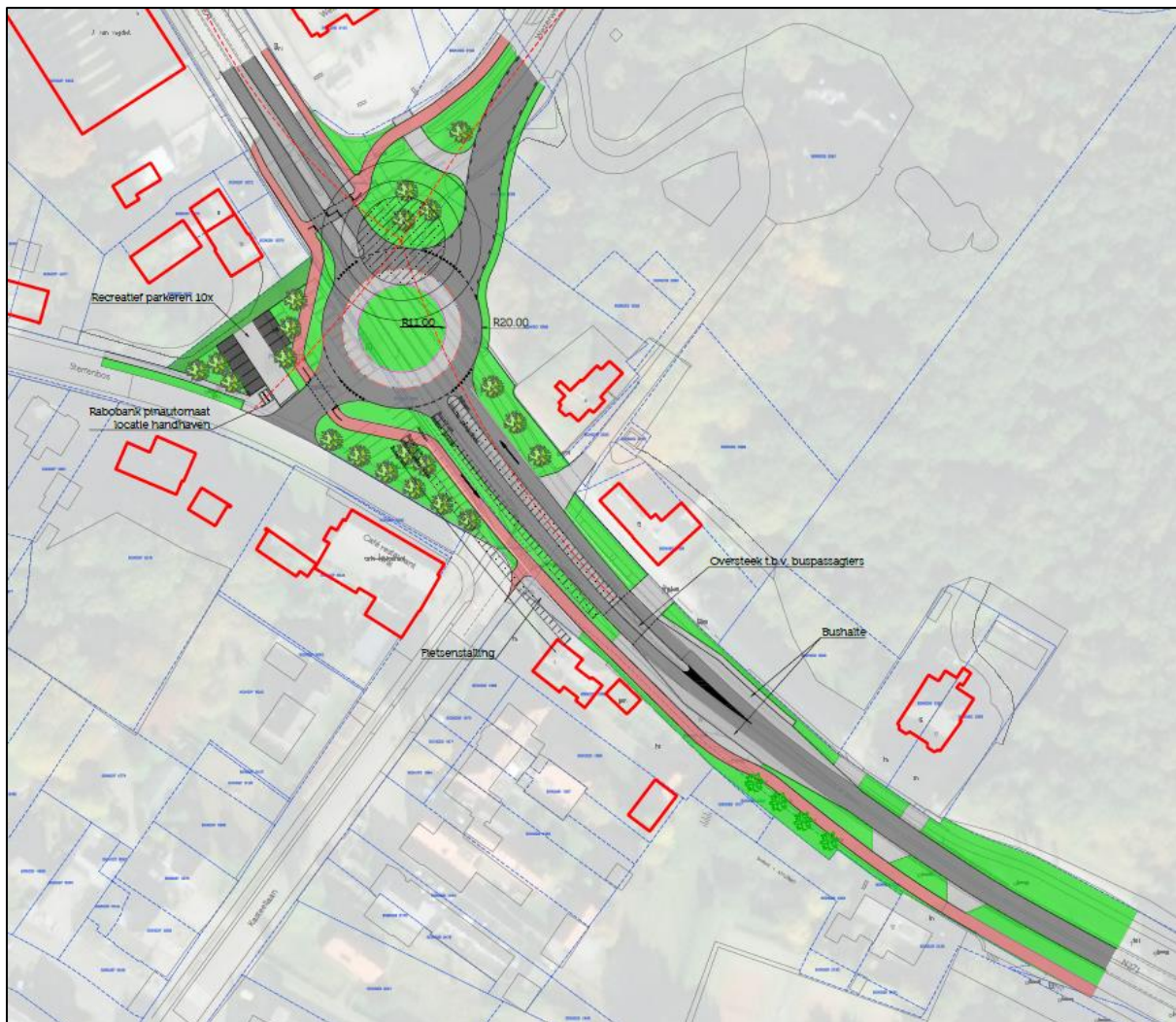
Figuur 7. Centraal terreindeel onderzoekslocatie.

Figuur 8. Fietspad (zuidelijk terreindeel onderzoekslocatie).

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens de openbare wegen Sterrenbos, Moleneind, Wezerweg en Kasteellaan middels een te realiseren rotonde te verbinden. De Wezerweg dient hiervoor verlegd te worden waardoor diverse bomen gekapt moeten worden. Daarbij worden enkele bomen ter plaatse van de parkeerplaats verwijderd en mogelijk één tot twee zomereiken op het centrale deel van de onderzoekslocatie. De initiatiefnemer is voornemens om de bushaltes langs de Moleneind te verplaatsen. Tevens zal het fietspad op het zuidoostelijke deel van de onderzoekslocatie verwijderd worden. Hoogstwaarschijnlijk zal het voormalig traject van het fietspad omgevormd worden naar berm. In figuur 9 is de toekomstige situatie weergegeven.

Figuur 9. Toekomstige situatie van de onderzoekslocatie (bron: Ducot Engineering & Advies).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

Het veldbezoek is afgelegd op 21 januari 2019. Tijdens dit veldbezoek is de onderzoekslocatie, met uitzondering van het terrein wat behoort tot de siertuinen aan Moleneind 9 en Moleneind 7, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. In overleg met de opdrachtgever was het ten tijde van het onderzoek niet mogelijk om het terrein behorende bij de woningen aan Moleneind 9 en Moleneind 7 te betreden. Doordat er geen bladeren aan de bomen zaten konden de bomen en grotendeels het terrein (indien nodig met behulp van een verrekijker) goed worden geïnspecteerd vanuit de openbare weg.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de onderzoekslocatie en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Limburg opgevraagd. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 OVERZICHT VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Wet natuurbescherming bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op de onderzoekslocatie, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving. De Wet natuurbescherming is gericht op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De bevoegdheid voor het verlenen van ontheffingen en vrijstellingen bij soortenbescherming ligt grotendeels bij de provincies. De provincie is bevoegd gezag voor de toetsing van handelingen met mogelijke gevolgen voor beschermde dier- en plantensoorten (de soortenbeschermingsbepalingen) én voor het Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000-gebieden (de gebiedenbeschermingsbepalingen). Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

4.1 Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd. Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

In bijlage 1 wordt dit artikel nader toegelicht.

4.2 Soortenbescherming

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingsregimes. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In bijlage 1 worden deze artikelen nader toegelicht.

4.3 Gebiedenbescherming

Indien een plangebied in of nabij een beschermd gebied is gelegen, dan dient te worden bepaald of er een (extern) effect valt te verwachten. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en gebieden behorend tot het Natuurnetwerk Nederland.

4.3.1 Natura 2000

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Met Natura 2000 wil men deze flora en fauna duurzaam beschermen. De staatssecretaris van Economische Zaken heeft voor Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Gezamenlijk hebben ze een oppervlak van ruim 1,1 miljoen hectare. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie die zijn aangewezen op grond van de vogelrichtlijn en habitatrichtlijn. Het doel van Natura 2000 is het keren van de achteruitgang van de biodiversiteit.

Binnen een gebied kan spanning optreden tussen economie en ecologie. In een zogenaamd beheerplan leggen Rijk en provincies vast welke activiteiten, op welke wijze mogelijk zijn. Uitgangspunt is steeds het realiseren van ecologische doelen met respect voor en in een zorgvuldige balans met wat particulieren en ondernemers willen. Het opstellen gebeurt daarom in overleg met alle direct betrokkenen, zoals beheerders, gebruikers, omwonenden, gemeenten, natuurorganisaties en waterschappen. Samen geven ze invulling aan beleven, gebruiken en beschermen. Daar draait het om in de Nederlandse Natura 2000-gebieden (bron: Regiegroep Natura 2000).

Het is krachtens de Wet natuurbescherming verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 2.7, lid 2).

Handelingen die een negatieve invloed hebben op Natura 2000-gebieden, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door de desbetreffende provincie.

4.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Het Natuurnetwerk Nederland bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Conform artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming dragen gedeputeerde staten in hun provincie zorg voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd 'Natuurnetwerk Nederland'. Zij wijzen daartoe in hun provincie gebieden aan die tot dit netwerk behoren.

De planologische begrenzing en beschermingsregimes van het Natuurnetwerk Nederland loopt via het traject van de provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen.

Initiatiefnemers van ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijke situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels een zogenaamd "nee, tenzij-onderzoek" nader moeten worden onderzocht.

Ingrepen die de natuur significant aantasten, mogen niet worden toegestaan in het bestemmingsplan ("nee"), tenzij ze een groot openbaar belang dienen én er geen alternatieven zijn buiten de natuur. Als het toegestaan is, is natuurcompensatie verplicht (op een andere plek moet dan nieuwe natuur komen).

4.4 Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. In bijlage 1 (tabel V) wordt de regels nader toegelicht.

Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschapswaarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Indien bij de voorgenomen ontwikkeling herplantplicht geldt, maar niet voldaan kan worden aan de herplantplicht op de projectlocatie zelf, dan dient een ontheffing aangevraagd te worden met betrekking tot de herplantplicht bij de desbetreffende provincie. De provincie toetst vervolgens of voldaan wordt aan de bij de provinciale verordening gestelde regels voor herbepanting op andere perceelsgronden. Deze regels hebben onder andere betrekking op de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de te vellen houtopstand. Tevens kan ontheffing verleend worden van herplantplicht ter plaatse, indien gewerkt wordt via een door het ministerie goedgekeurde gedragscode die gebruikt mag worden door een van de betrokken partijen voor een wijze van vellen en een wijze van herplanten.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de onderzoekslocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen plannen een negatief effect kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. In hoofdstuk 6 wordt beschreven welke juridische implicaties dit voor het project heeft.

5.1 Vogels

5.1.1 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd)

Er zijn broedvogels waarvan de nesten ook beschermd zijn op het moment dat ze niet voor de voortplanting in gebruik zijn. Binnen het buitengebied kunnen dit o.a. zijn: kerkuil, boerenzwaluw, huismus, steenuil, torenvalk, roek, bosuil, havik, boomvalk, ransuil en rode wouw. Vanwege het ontbreken van bebouwing kunnen de huismus, boerenzwaluw en de kerkuil op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten broeden enkel in en aan gebouwen.

Steenuil

Steenuilen broeden voornamelijk in boomholtes van knotwilgen, oude (hoogstam)fruitbomen en oude schuurtjes. Deze elementen zijn op de locatie niet aanwezig. De steenuil foerageert in kleinschalig cultuurlandschap met weides en/of boomgaarden. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat wordt verstoring ten aanzien van de steenuil uitgesloten.

Torenvalk, bosuil, havik, boomvalk, ransuil en rode wouw

Volgens verspreidingsgegevens worden in de omgeving van de onderzoekslocatie waarnemingen gedaan van torenvalk, bosuil, havik, boomvalk, ransuil en rode wouw. De bomenopstand tussen de Moleneind en de Wezerweg vormt in potentie geschikte nestgelegenheid voor de torenvalk, bosuil, havik, boomvalk en rode wouw. Tijdens de veldinspectie zijn geen grote nesten of boomholtes in de bomenopstand waargenomen. Tevens zijn geen sporen van roofvogels en uilen op het terrein en in directe omgeving waargenomen. Roofvogels jagen bij voorkeur in open gebieden. Door de ligging van de onderzoekslocatie direct aan een provinciale weg in combinatie met de waarnemingen in het veld, is het uitgesloten dat de bomenopstand een belangrijke functie heeft voor een streng beschermde vogelsoort. Verstoring ten aanzien van torenvalk, bosuil, havik, boomvalk, ransuil en rode wouw is niet aan orde.

Roek

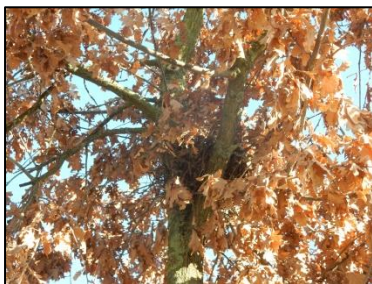
De roek komt volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF voor in de omgeving van de onderzoekslocatie. Roeken zijn koloniebroeders en komen in grote aantallen voor. Een kolonie bevindt zich vaak in vrijstaande, hoge groepen bomen zoals populieren. Door afwezigheid van dergelijke hoge bomen, afwezigheid van grote nesten in de bomenopstand en het ontbreken van sporen op het terrein en de directe omgeving is het uitgesloten dat de bomenopstand een belangrijke functie heeft voor de roek. Verstoring ten aanzien van roek is niet aan orde.

5.1.2 Broedvogels (nesten jaarrond beschermd in uitzonderlijke gevallen)

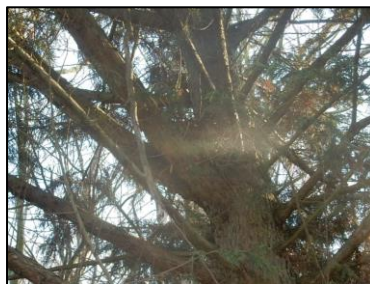
De broedvogels waarvan het nest in uitzonderlijke gevallen eveneens jaarrond is beschermd, zijn voornamelijk hollenbroeders, zoals spechten en mezen, of makers van grote nesten, zoals ekster, buizerd, sperwer en zwarte kraai. Tijdens het veldbezoek zijn de bomen gecontroleerd op aanwezigheid van holtes en/of grote nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Soorten als buizerd die mogelijk in de omgeving broeden, hebben een dusdanig groot territorium dat de onderzoeklocatie voor deze soort niet van essentieel belang is als foerageergebied.

5.1.3 Algemene broedvogels

Op de onderzoekslocatie en in de direct omgeving van de onderzoekslocatie zijn bomen en struiken aanwezig die geschikt kunnen zijn als nestlocatie voor overige broedvogels als merel, houtduif en roodborst. Tijdens de veldinspectie zijn twee nesten aangetroffen van hoogstwaarschijnlijk een houtduif (zie figuren 10 t/m 12). Mocht een dergelijk broedgeval aanwezig tijdens de ingreep dan kan deze mogelijk verstoord worden. De nesten van deze soorten zijn alleen beschermd op het moment dat ze als zodanig in gebruik zijn. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 10. Nest algemene broedvogel.

Figuur 11. Nest algemene broedvogel.

Figuur 12. Nestlocaties op kaart.

5.2 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF, het Natuurhistorisch Genootschap Limburg en het cususdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens H. 2017) is de onderzoekslocatie gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie is geheel onbebouwd. De aanwezige bomen op de onderzoekslocatie zijn onderzocht op holtes, spleten en/of loshangend schors, wat kan dienen als potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Dit is niet aangetroffen en daarmee zijn boombewonende vleermuizen alsmede gebouwbewonende vleermuizen uit te sluiten.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing en bomen in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van de onderzoekslocatie potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foerageerhabitat

De bomenopstand op de onderzoekslocatie kunnen, gelet op het aanwezige habitat gebruikt worden door verschillende in de omgeving verblijvende vleermuizen om te foerageren. De plannen zullen echter geen aantasting van essentieel foerageerhabitat vormen. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen, in de directe omgeving is meer geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herinrichting van de onderzoekslocatie worden geen essentiële vliegroutes verstoord. Uitgaande van de huidige plannen zal een klein deel van de bomenopstand tussen de Moleneind en de Wezerweg worden gekapt waardoor geen essentiële vliegroute voor vleermuizen zal verdwijnen. Een potentiële vliegroute langs de bosrand blijft behouden echter dient de verlichting op een potentiële vliegroute niet toe te nemen (figuur 13).

Figuur 13. Potentiële vliegroutes (wit)
potentieel nieuwe vliegroute (geel).

5.3 Overige zoogdieren

Alle zoogdieren in Nederland zijn beschermd. Voor sommige algemeen voorkomende soorten geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling. Op deze wijze is er onderscheid te maken in streng beschermde en minder streng beschermde soorten.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en Broekhuizen et. al. (2016) ligt de onderzoekslocatie binnen het verspreidingsgebied van de volgende streng beschermde grondgebonden zoogdieren: das, bever, steenmarter en eekhoorn.

Das

De das komt volgens de verspreidingsgegevens voor in de omgeving. Het terrein tussen de Moleneind en de Wezerweg is volledig omheind en maakt deel uit van een siertuin. Het was ten tijden van het veldbezoek niet mogelijk om het terrein te betreden. Derhalve is een vaste rust- en verblijfplaats op dit deel van de onderzoekslocatie niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Het overige deel van de onderzoekslocatie is door het ontbreken van reliëf en/of schuilmogelijkheden ongeschikt als vaste rust- en verblijfplaats door dassen. Tijdens het veldbezoek zijn eveneens op het overige deel van de onderzoekslocatie en de directe omgeving geen loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van de onderzoekslocatie door de das. Wegens afwezigheid van sporen, het antropogeen gebruik van de onderzoekslocatie in combinatie met de beoogde plannen is verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen ingreep niet aan de orde op het overige deel van de onderzoekslocatie.

Bever

Bevers komen voor in gebieden waar land overgaat in water, zoals in moerassen, langs beken, rivieren en meren. De aanwezigheid van bossen is daarbij tevens van belang voor de bever. Door het ontbreken van waterrijke delen op de onderzoekslocatie is het terrein ongeschikt als leefgebied van de bever. Volgens verspreidingsgegevens geeft de bever voorkeur aan waterrijke gebieden zoals het Leukermeer en het Reindersmeer, circa 1,3 kilometer ten noordwesten van de onderzoekslocatie. De directe omgeving van de onderzoekslocatie is gecontroleerd op sporen van de bever als knaag- en vraatsporen, looppaden, pootafdrukken en/of een burchtlocatie. Wegens afwezigheid van dergelijke sporen in combinatie met de grote afstand tot potentieel geschikt leefgebied is aanwezigheid van de bever op en in de omgeving van de onderzoekslocatie uit te sluiten. Verstoring ten aanzien van de bever als gevolg van de voorgenomen ingreep is niet aan de orde.

Steenmarter

De onderzoekslocatie vormt minimaal geschikt foerageerhabitat voor de steenmarter. Deze soort komt in de omgeving veelvuldig voor. Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Het terrein tussen de Moleneind en de Wezerweg is volledig omheind en maakt deel uit van een siertuin. Het was ten tijden van het veldbezoek niet mogelijk om het terrein te betreden. Derhalve is een vaste rust- en verblijfplaats op dit deel van de onderzoekslocatie niet uit te sluiten (zie hoofdstuk 6).

Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen, zoals uitwerpselen of prooiresten, aangetroffen die duiden op het gebruik van het overige deel van de onderzoekslocatie als vaste rust- of verblijfplaats door deze soort. Bij intensief gebruik van een locatie door deze soort zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld, dat het overige deel van de onderzoekslocatie niet in gebruik is door de steenmarter.

Eekhoorn

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De hoge bomen op de onderzoekslocatie konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Centraal op de onderzoekslocatie is in één van de vijf zomereiken een eekhoornnest waargenomen (zie figuur 14 en 15). Er zijn verder geen nesten van eekhoorns aangetroffen. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming zijn te voorkomen (zie hoofdstuk 6).

Figuur 14. Eekhoornnest.

Figuur 15. Tweede boom vanaf het noorden.

Licht beschermde soorten

De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, vos, egel, mol en diverse muizensoorten. Door de voorgenomen werkzaamheden bestaat de kans dat vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord en/of worden vergraven en individuen mogelijk gewond of gedood kunnen worden (zie hoofdstuk 6).

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en RAVON komen de hazelworm, gladde slang en de levendbarende hagedis voor in de provincie Limburg. Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren.

Gladde slang

De gladde slang is een soort die gebonden is aan droge, zonnige habitats als heideterreinen. Volgens de NDFF is één individu waargenomen aan de rand van het Reindersmeer (circa 1,3 km van de onderzoekslocatie) waar het terrein uit open zanderige terreinen bestaat. Op de onderzoekslocatie ontbreekt dergelijk potentieel geschikt terrein. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat wordt derhalve verstoring ten aanzien van de gladde slang uitgesloten.

Hazelworm en levendbarende hagedis

De hazelworm en levendbarende hagedis worden voornamelijk waargenomen op bos- en heideterreinen, maar maakt daarnaast gebruik van tal van verschillende habitattypes. Volgens gegevens van de NDFF komen de hazelworm en de levendbarende hagedis voor in de omgeving. Op een afstand van minimaal 1,7 km is de hazelworm waargenomen in een bosterrein. Het terrein met de bomenopstand tussen de Moleneind en de Wezerweg voldoet aan de habitatseisen van de hazelworm en levendbarende hagedis vanwege de afwisselende elementen op de locatie als een bos(rand), aanwezige strooisellaag, struikbegroeiing, boomstammen en stenen. Door de voorgenomen ingreep kunnen vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten worden verstoord of vernietigd (zie hoofdstuk 6).

Amfibieën en vissen

Volgens gegevens van RAVON (van Delft *et al.* 2015) en de NDFF zijn binnen enkele kilometers rondom de onderzoekslocatie de volgende soorten waargenomen: alpenwatersalamander, heikikker, rugstreeppad, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker. Doordat wateroppervlakten als poelen, sloten en plassen op de onderzoekslocatie ontbreken zijn voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën en het voorkomen van vissen op de onderzoekslocatie uitgesloten. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de heikikker en de rugstreeppad in de omgeving van het Reindersmeer voor (circa 1,0 km ten noorden van de onderzoekslocatie). De onderzoekslocatie vormt weinig geschikt landhabitat voor amfibieën. Incidenteel kunnen algemene soorten als bruine kikker en gewone pad beschutting vinden aan de rand van de onderzoekslocatie. Voor de mogelijk incidenteel te verwachten soorten als gewone pad en bruine kikker geldt een algehele vrijstelling van de Wet natuurbescherming (zie hoofdstuk 6).

5.5 Ongewervelden

Libellen

Voor libellen geldt dat water nodig is ter voortplanting. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soortgroep niet in staat is zich in de huidige situatie te vestigen.

Vlinders

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er géén streng beschermde vlinders voor op de onderzoekslocatie en in de omgeving van de onderzoekslocatie. Beschermde vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Geschikte waardplanten voor beschermde vlindersoorten als sleedoornpage (sleedoorn), iepenpage (iep) en kleine ijsvogelvinder (kamperfoelie) zijn op de onderzoekslocatie niet aanwezig. Het is uitge-

sloten dat er binnen de onderzoekslocatie geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige soorten

Overige beschermde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoren, zijn op de onderzoekslocatie uit te sluiten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op de onderzoekslocatie aanwezig en er zijn geen waarnemingen bekend in de directe omgeving van de onderzoekslocatie.

5.6 Vaatplanten

De onderzoekslocatie bestaat uit loofbomen gemengd met sporadisch naaldbomen. De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten op de onderzoekslocatie niet te verwachten. Volgens de NDFF zijn in de laatste 10 jaar geen streng beschermde soorten waargenomen binnen enkele kilometers van de onderzoekslocatie. Daarnaast zijn ook geen beschermde planten waargenomen tijdens het veldbezoek.

6 TOETSING AAN SOORTENBESCHERMING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit soortbeschermingsparagrafen uit de Wet natuurbescherming optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Wet natuurbescherming en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgetraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Wet natuurbescherming op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

6.1.1 Algemene broedvogels

Voor de algemene broedvogelsoorten die op de onderzoekslocatie zijn te verwachten geldt dat, indien het groen buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming (Het is verboden nesten te beschadigen, te vernielen of weg te nemen) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden weggenomen wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Indien gewenst om de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen uit te voeren, wordt geadviseerd een broedvogelcheck te laten uitvoeren voorafgaand de werkzaamheden.

Met betrekking tot het verwijderen van de aanwezige beplanting buiten het broedseizoen wordt geadviseerd om ook het snoeiafval buiten het broedseizoen te verwijderen. Een grote stapel snoeiafval vormt namelijk een ideale broedlocatie voor kleine vogelsoorten als de winterkoning. Indien onverhoopt een dergelijke soort hierin tot broeden komt, mag het snoeiafval niet eerder worden verwijderd dan wanneer de jongen definitief zijn uitgevlogen.

6.2 Das en steenmarter

Het terrein dat deel uitmaakt van de siertuinen behorende bij Moleneind 9 en Moleneind 7 kon tijdens het veldbezoek niet worden betreden. Een vaste rust- en verblijfplaats van een das en/of steenmarter kon derhalve niet worden uitgesloten. Het realiseren van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie kan mogelijk leiden tot het verstoren en/of vernietigen van mogelijke aanwezige vaste rust- en verblijfplaatsen van de das en/of steenmarter. Een aanvullend veldbezoek voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden zal meer duidelijkheid moeten verschaffen of het terrein in gebruik is door de das en/of steenmarter. Indien dit deel van de onderzoekslocatie potentieel geschikt blijkt voor een van deze soorten, zal een soortspecifiek onderzoek moeten uitwijzen in hoeverre de das en/of steenmarter daadwerkelijk gebruik maken van de onderzoekslocatie.

6.3 Eekhoorn

In de zomereik is mogelijk een vaste rust- en verblijfplaats van de eekhoorn aanwezig. Het realiseren van de voorgenomen plannen op de onderzoekslocatie kan mogelijk leiden tot het verstoren en/of vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats van de eekhoorn. Een aanvullende controle voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden zal meer duidelijkheid kunnen verschaffen of het om een nieuw nest gaat of een oud nest.

Indien een vaste rust- en verblijfplaats wordt aangetroffen op de onderzoekslocatie dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het verstoren, vernietigen en/of wegnemen van een vaste rust- en verblijfplaats van de eekhoorn, tenzij de werkzaamheden plaatsvinden in de door de provincie Limburg gestelde vrijstellingsperiode. Voor de eekhoorn geldt in de provincie Limburg een vrijstelling in de periode maart en april en juli tot en met november. Indien de werkzaamheden in deze periode plaatsvinden is een ontheffing op de Wet natuurbescherming niet benodigd en geldt slechts de algemene zorgplicht. Een ander mogelijkheid is de voorgenomen plannen aan te passen, zodanig dat de betreffende boom en de omliggende bomen blijven behouden.

6.4 Algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Voor de te verwachten soorten als konijn, vos, egel, mol en diverse muizensoorten, gewone pad en bruine kikker geldt dat de werkzaamheden mogelijk verstorend kunnen werken. Als gevolg van graafwerkzaamheden kunnen dieren verwond of gedood worden en holen kunnen worden verwijderd. Dit houdt een overtreding van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming in. Voor de te verwachten soorten geldt, op grond van het provinciale soortenbeleid, bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

6.5 Hazelworm en levendbarende hagedis

Voor de hazelworm en levendbarende hagedis geldt dat deze soorten het terrein met de bomenopstand tussen de Moleneind en de Wezerweg kunnen gebruiken als vaste rust- en verblijfplaats. Bij werkzaamheden binnen dit deel van de onderzoekslocatie kan dan ook verstoring en vernietiging optreden van leefgebied van deze soorten en is mogelijk sprake van overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor aanvang van de werkzaamheden dient bepaald te worden of het plangebied gebruikt wordt als vaste rust- en verblijfplaats door de hazelworm en/of levendbarende hagedis. Aanvullend onderzoek dient plaats te vinden, in respectievelijk de periode half april-eind mei of augustus-september (levendbarende hagedis) en juni-september (hazelworm).

Indien een vaste rust- en verblijfplaats wordt aangetroffen op de onderzoekslocatie dient een ontheffing op de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd voor het verstoren, vernietigen en/of wegnemen van een vaste rust- en verblijfplaats van de hazelworm en/of levendbarende hagedis tenzij de werkzaamheden plaatsvinden in de door de provincie Limburg gestelde vrijstellingsperiode. Voor de hazelworm geldt in de provincie Limburg een vrijstelling in de periode juli, augustus en september. Voor de levendbarende hagedis geldt een vrijstelling in de periode 15 augustus t/m 15 oktober. Indien de werkzaamheden in deze periode plaatsvinden, geldt slechts de algemene zorgplicht.

6.6 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Wet natuurbescherming ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 TOETSING AAN GEBIEDENBESCHERMING

In algemene zin kan er door een plan sprake zijn van negatieve gevolgen vanuit natuurwetgeving beschermde gebieden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke gebieden er mogelijk sprake is van negatieve effecten als gevolg van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie. Verder wordt beschreven of een vervolgtraject noodzakelijk is en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van vergunningen.

7.1 Natura 2000

Een deel van de onderzoekslocatie is gelegen binnen de grenzen van een Natura 2000-gebied. Bovendien grenst het overige deel van de onderzoekslocatie aan een Natura 2000-gebied. Het betreft Natura 2000-gebied "Maasduinen" (zie figuur 16).

Figuur 16. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van Natura 2000 (groen= Natura 2000-gebied) (bron: provincie Limburg).

De onderzoekslocatie ligt binnen de invloedssfeer van het Natura 2000-gebied "Maasduinen". Indien er een effect te verwachten valt dan zal dit een extern effect zijn. Een klein deel van het meest zuidoostelijke deel van het fietspad ligt binnen de grenzen van het Natura 2000-gebied. Gezien de aard van de ingreep (het verwijderen van het fietspad en omvormen naar berm) blijft de verwachting een extern effect. Vastgesteld zal moeten worden of er op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat het plan, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, significante gevolgen kan hebben voor de aangewezen gebieden. Significante gevolgen bij Natura 2000-gebieden zijn gevolgen die in strijd zijn met de instandhoudingsdoelen van het gebied.

Een globale toetsing in de vorm van een voortoets is uitgewerkt in hoofdstuk 8 om te beoordelen of er potentieel (negatieve) effecten op kunnen treden. Uit dit oriënterende onderzoek zal blijken welke van de onderstaande situaties aan de orde zijn:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming, onderdeel beschermde gebieden nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechterings- en verstoringsstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

7.2 Natuurnetwerk Nederland

De onderzoekslocatie maakt voor een klein deel uit van het Natuurnetwerk en grenst grotendeels aan het Natuurnetwerk Nederland. Het betreft een Goudgroene natuurzone en een Bronsgroene landschapszone. In figuur 17 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland weergegeven.

Figuur 17. Ligging onderzoekslocatie ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (groen= Goudgroene natuurzone, grijs= Bronsgroene landschapszone) (bron: provincie Limburg).

Initiatiefnemers van ingrepen binnen of in de directe nabijheid van het Natuurnetwerk Nederland dienen de effecten van de ingreep op kernkwaliteiten en omgevingscondities te onderzoeken. De omgevingscondities zullen ten opzichte van de oorspronkelijk situatie mogelijk veranderen. Dit zal middels een zogenaamd “nee, tenzij-onderzoek” nader moeten worden onderzocht. In hoofdstuk 9 van onderhavige rapportage wordt het “nee, tenzij-onderzoek” uitgewerkt.

8 VOORTOETS NATURA 2000-GEBIEDEN

Onderstaand zal voor Natura 2000-gebied "De Maasduinen" een beschrijving worden gegeven van de eigenschappen van het gebied en een overzicht van de beschermde habitat-typen, de aangewezen Habitatrichtlijnsoorten en de Vogelrichtlijnsoorten.

8.1 De Maasduinen

Door de werking van de Maas en de Rijn zijn er terrassen ontstaan, die nu nog zichtbaar zijn in het landschap. Extra reliëf is ontstaan door de werking van de wind. In de laag gelegen delen heeft zich veen gevormd, al dan niet bedekt met een dunne laag dekzand. Vennen zijn ontstaan in de laagtes boven ondoorlatende leemlagen. De paraboolduinen, ontstaan uit stuifzand uit de rivierdalen, vormen het karakteristieke landschap van de Hamert en de rest van de Maasduinen. In het begin van deze eeuw zijn er op grote delen van deze 'Looierheide' eenvormige bossen aangelegd die mijnhout moesten leveren. Door de geïsoleerde ligging van de Maasduinen tussen de Maas en de Duitse grens is het gebied niet intensief ontwikkeld. Mede hierdoor is de ecologisch belangrijke overgang van hoog naar laagterras in het stroomdal in stand gebleven. Her en der bleven grotere en kleine stukken heide en stuifzand gespaard, waarvan de Berger Heide en de Hamert de grootste gebieden zijn. In de open heide liggen veel vennen, waarin deels hoogveenvegetaties aanwezig zijn. De overgangen van vennen naar natte heide zijn geleidelijk. Langs de Eckelsche Beek liggen hoge steilranden. Ten zuiden van Nieuw-Bergen ligt een restant van een oud kampenlandschap. In de Hamert ligt tevens een hoogveenrestant, het Pikmeeuwenwater. Het zandgebied grensde aan de oostkant in het verleden aan een uitgestrekt veengebied, delen hiervan worden nu hersteld in het natuurontwikkelingsplan Heerenveen. Aan de westkant van de Hamert is in het Maasdal stroomdalgrasland aanwezig. Het meest zuidelijke deelgebied herbergt een Maasmeander met berkenbroekbos.

8.2 Habitats en habitatsoorten

In het Natura 2000-gebied komen de volgende habitats en habitatsoorten voor:

Habitattypen

- H2310 - Stuifzandheiden met struikhei
- H2330 - Zandverstuivingen
- H3130 - Zwakgebufferde vennen
- H3160 - Zure vennen
- H4010A - Vochtige heiden (hogere zandgronden)
- H4030 - Droge heiden
- H6120 - *Stroomdalgraslanden
- H6430A - Ruigten en zomen (moerasspirea)
- H6430C - Ruigten en zomen (droge bosranden)
- H7110B - Actieve hoogvenen (heideveentjes)
- H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen
- H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst
- H9190 - Oude eikenbossen
- H91D0 - Hoogveenbossen
- H91E0C - Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)
- H91F0 - Droge hardhoutooibossen

Habitatsoorten

- H1042 - Gevlekte witsnuitlibel
- H1149 - Kleine modderkruiper
- H1163 - Rivierdonderpad
- H1166 - Kamsalamander
- H1337 - Bever
- H1831 - Drijvende waterweegbree

Broedvogelsoorten

- A004 - Dodaars
- A008 - Geoorde fuut
- A224 - Nachtzwaluw
- A236 - Zwarte Specht
- A246 - Boomleeuwerik
- A249 - Oeverzwaluw
- A276 - Roodborsttapuit
- A338 - Grauwe Klauwier

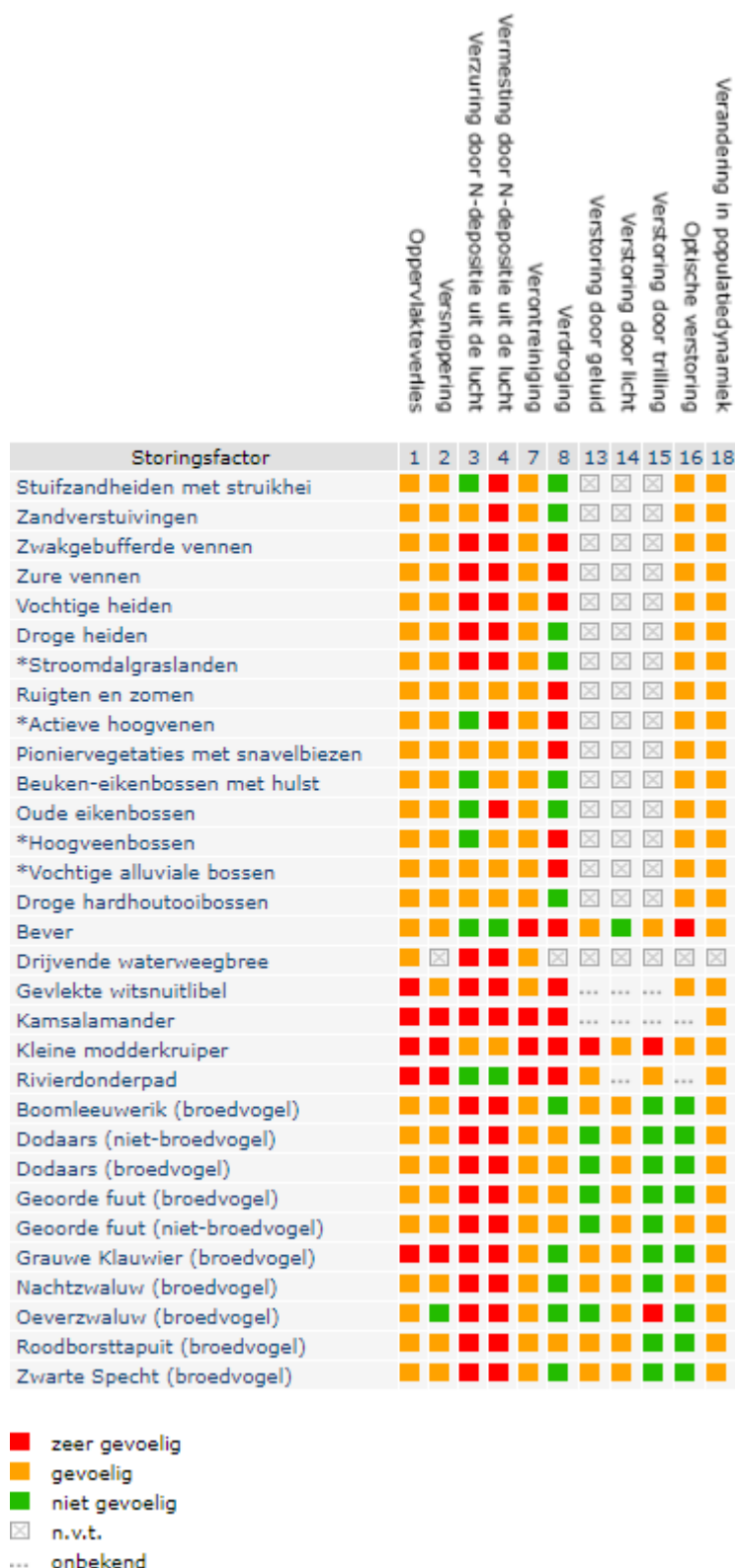
8.3 Storingsfactoren

De toetsing van de mogelijke effecten is uitgevoerd aan de hand van de effectenindicator van het Ministerie van Economische Zaken. In de effectenindicator zijn de meest voorkomende storende factoren met betrekking tot het Natura 2000-gebied "De Maasduinen" in het kader van diverse werkzaamheden beschreven.

In onderstaande lijst staan de storende factoren vetgedrukt weergegeven die bij de toetsing worden beoordeeld. De niet vetgedrukte factoren kunnen op voorhand worden uitgesloten.

1. Oppervlakteverlies	11. Verandering overstromingsfrequentie
2. Versnippering	12. Verandering dynamiek substraat
3. Verzuuring	13. Verstoring door geluid
4. Vermesting	14. Verstoring door licht
5. Verzoeting	15. Verstoring door trilling
6. Verzilting	16. Optische verstoring
7. Verontreiniging	17. Verstoring door mechanische effecten
8. Verdroging	18. Verandering in populatiedynamiek
9. Vernatting	19. Bewuste verandering soortensamenstelling
10. Verandering stroomsnelheid	

In figuur 18 staan respectievelijk de uitkomsten van de effecten indicator voor "De Maasduinen" waarbij getoetst wordt aan de voorgenomen plannen, te weten: "weg".

Figuur 18. Effectenindicator "De Maasduinen" weg (bron: ministerie van Economische Zaken).

Per factor is beschreven of deze als gevolg van de voorgenomen ingreep in zijn algemeenheid kan plaatsvinden. Vervolgens wordt beschreven of het optreden van de versturende factor tot negatieve effecten kan leiden. Niet iedere soort of habitat is even gevoelig voor de mogelijk optredende storende factoren. Uiteindelijk blijkt uit een analyse welke van onderstaande situaties aan de orde is:

1. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is.
2. Er is wel een mogelijk negatief effect, maar dit is zeker geen significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, volstaat daarvoor de zogenoemde verslechterings- en verstoringstoets.
3. Er is een kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist.

8.3.1 Oppervlakteverlies

Kenmerk: Afname beschikbaar oppervlak leefgebied soorten en/of habitattypen.

Interactie andere factoren: Verlies van oppervlakte leidt tot verkleining en in sommige gevallen ook tot versnippering van het leefgebied (zie aldaar). Een kleiner gebied heeft bovendien meer te leiden van randinvloeden: vaak is de kwaliteit van het leefmilieu aan de rand minder goed dan in het centrum van het gebied. Op deze manier leidt verlies oppervlakte mogelijk ook tot een grotere gevoeligheid voor bijvoorbeeld verdroging, verzuring of vermessing.

Werking: Door afname van het beschikbare oppervlak neemt ook het aantal individuen van een soort af. Om duurzaam te kunnen voortbestaan moet elke soort uit een minimum aantal individuen bestaan; bij diersoorten wordt meestal van een minimum aantal paartjes (reproductieve eenheden) gesproken. Wanneer een populatie te klein wordt neemt de kans op uitsterven toe, zeker als deze populatie geen onderdeel uitmaakt van een samenhangend netwerk van leefgebieden. Bij een populatie die uit te weinig individuen bestaat, neemt ook de kans op inteelt toe en dus de genetische variatie af. Hierdoor wordt een populatie kwetsbaar voor veranderingen ten gevolge van bijvoorbeeld predatie, extreme seizoensinvloeden of ziekten. Ook habitattypen kennen een ondergrens voor een duurzame oppervlakte.

Analyse: De onderzoekslocatie ligt grotendeels buiten de Natura 2000. Een klein deel van het momenteel aanwezige fietspad (zuidoostelijke deel) bevindt zich binnen het Natura 2000-gebied. De initiatiefnemer is voornemens het fietspad te verwijderen en het om te vormen naar berm. Hierdoor zal geen oppervlak verloren gaan. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van oppervlakteverlies in het geding komen.

8.3.2 Versnippering

Kenmerk: Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten.

Interactie andere factoren: Treedt op ten gevolge van verlies leefgebied of verandering in abiotische condities van het leefgebied. Kan leiden tot verandering in populatiedynamiek.

Gevolg: Als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie af. Een gevolg kan zijn een verandering op in de soortensamenstelling en het ecosysteem.

Soorten zijn in verschillende mate gevoelig voor de versnippering van hun leefgebied. Het meest gevoelig zijn soorten met een gering verspreidingsvermogen, soorten die zich over de grond bewegen en soorten met een grote oppervlaktebehoefte. Versnippering door barrières zoals wegen en spoorlijnen leidt mogelijk ook tot sterfte van individuen en kan zo effect hebben op de populatiesamenstelling. Bij versnippering moet men altijd goed rekening houden met het schaalniveau van het populatienetwerk.

Analyse: De onderzoekslocatie ligt grotendeels buiten de Natura 2000. Slechts een klein deel van het fietspad (zuidoostelijke deel) ligt binnen het Natura 2000-gebied. Er wordt geen verbindingzone tussen twee Natura 2000-gebieden verbroken door de voorgenomen plannen. Hierdoor is versnippering niet aan de orde. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van versnippering in het geding komen.

8.3.3 Verzuring door stikstof uit de lucht

Kenmerk: Verzuring van bodem of water is een gevolg van de uitstoot (emissie) van stikstof (stikstofoxide (NO_x), ammoniak (NH₃)). Deze verzurende stoffen komen via lucht of water in de grond terecht en leiden aldus tot het zuurder worden van het biotische milieu. De belangrijkste bronnen van verzurende stoffen zijn de landbouw, het verkeer en de industrie.

LET OP: verzuring kan ook optreden ten gevolge van uitstoot van zwaveldioxide (SO₂), en vluchtige organische stoffen (VOS). De effecten hiervan zijn niet meegenomen in deze beoordeling van de effectenindicator, in verband met een betere aansluiting op de PAS-gegevens voor stikstofgevoelige habitattypen en soorten met stikstofgevoelige leefgebieden. Zie ook het update-rapport op de hoofdpagina van de effectenindicator.

Interactie andere factoren: De effecten van verzurende stoffen zijn niet altijd te scheiden van die van vermestende stoffen, omdat een deel van de verzurende stoffen ook vermestend werkt (aanvoer van stikstof).

Gevolg: Verzuring leidt tot een directe of indirecte afname van de buffercapaciteit (het neutraliserend vermogen) van bodem of water. Op termijn resulteert dit proces in een daling van de zuurgraad. Hierdoor zullen voor verzuring gevoelige soorten verdwijnen, wat kan resulteren in een verandering van het habitatype en daarmee mogelijk het verdwijnen van typische (dier)soorten, zoals bijvoorbeeld amfibieën en reptielen die voor hun voortplanting afhankelijk zijn van waterlichamen.

Analyse: Uit de AERIUS stikstofberekening blijkt dat ten gevolge van de gebruiksfase van het plan, met een projecteffect van de gebruiksfase van maximaal 1,19 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Maasduinen, een overschrijding van de verlaagde grenswaarde van 0,05 mol/ha/jaar optreedt. Op de overige Natura 2000-gebieden is geen sprake van een overschrijding van de grenswaarde. Vanwege het overschrijden van de grenswaarde is voor de gebruiksfase een Wet natuurbeschermingsvergunning benodigd.

8.3.4 Vermesting door stikstof uit de lucht

Kenmerk: Vermesting is in dit geval de 'verrijking' van ecosystemen door stikstofdepositie. Het gaat daarbij om aanvoer door de lucht (droge en natte neerslag van ammoniak en stikstofoxiden) LET OP: vermesting kan ook optreden door nitraat- en fosfaataanvoer via het oppervlaktewater. De effecten hiervan zijn niet meegenomen in deze beoordeling van de effectenindicator, in verband met een betere aansluiting op de PAS-gegevens voor stikstofgevoelige habitattypen en soorten met stikstofgevoelige leefgebieden. Zie ook het update-rapport op de hoofdpagina van de effectenindicator.

Interactie andere factoren: Stoffen die leiden tot vermeting kunnen ook leiden tot verzuring. Vermeting (en verzuring) kunnen op hun beurt leiden tot verontreiniging van het oppervlakte- en grondwater.

Gevolg: De groei in veel natuurlijke landecosystemen zoals bossen, vennen en heidevelden worden gelimiteerd door de beschikbaarheid van stikstof. Het gevolg van stikstof depositie is dat deze extra stikstof extra groei geeft. Daarbij is de beschikbaarheid van stikstof bepalend voor de concurrentieverhoudingen tussen de plantensoorten. Als de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau komt, neemt een beperkt aantal plantensoorten sterk toe ten koste van andere plantensoorten. Dit heeft ook effect op de fauna doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreden, waardoor een gebied ongeschikt wordt als bijvoorbeeld broed- of foeragegebied.

Analyse: Uit de AERIUS stikstofberekening blijkt dat ten gevolge van de gebruiksfase van het plan, met een projecteffect van de gebruiksfase van maximaal 1,19 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Maasduinen, een overschrijding van de verlaagde grenswaarde van 0,05 mol/ha/jaar optreedt. Op de overige Natura 2000-gebieden is geen sprake van een overschrijding van de grenswaarde. Vanwege het overschrijden van de grenswaarde is voor de gebruiksfase een Wet natuurbeschermingsvergunning benodigd.

8.3.5 Verontreiniging

Kenmerk: Er is sprake van verontreiniging als er verhoogde concentraties van stoffen in een gebied voorkomen, welke stoffen onder natuurlijke omstandigheden niet of in zeer lage concentraties aanwezig zijn. Bij verontreiniging is sprake van een zeer brede groep van ecosysteem/gebiedsvreemde stoffen: organische verbindingen, zware metalen, schadelijke stoffen die ontstaan door verbranding of productieprocessen, straling (radioactief en niet radioactief), geneesmiddelen, endocrien werkende stoffen etc. Deze stoffen werken in op de bodem, grondwater, lucht.

Interactie andere factoren: Geen directe interactie met andere factoren. Wel kan verontreiniging als gevolg van andere factoren optreden.

Gevolg: Vrijwel alle soorten en habitattypen reageren op verontreiniging. De ecologische effecten uiten zich in het verdwijnen van soorten en/of het beïnvloeden van gevoelige ecologische processen. Deze beïnvloeding kan direct plaatsvinden maar ook indirect via een opeenvolging van ecologische interacties. Bovendien kan verontreiniging zich pas vele jaren/decennia later manifesteren. De gevolgen van verontreiniging zijn divers en complex. In het algemeen kan gesteld worden dat aquatische habitattypen en soorten gevoeliger zijn dan terrestrische systemen. Ook geldt dat soorten in de top van de voedselpiramide, als gevolg van accumulatie, van verontreinigingen gevoeliger zijn. Echter, afhankelijk van de concentratie en duur van de verontreiniging zijn alle habitattypen en soorten gevoelig en kan verontreiniging leiden tot verandering van de soortensamenstelling.

Analyse: De situatie op de onderzoekslocatie blijft nagenoeg hetzelfde. De onderzoekslocatie is momenteel in gebruik als openbare weg en blijft openbare weg waardoor bovengenoemde stoffen niet aan orde zijn. Tevens zullen tijdens de werkzaamheden geen schadelijke stoffen vrijkomen. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van verontreiniging in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

8.3.6 Verdroging

Kenmerk: Verdroging uit zich in lagere grondwaterstanden en/of afnemende kwel. De actuele grondwaterstand is zo lager dan de gewenste/benodigde grondwaterstand.

Interactie andere factoren: Verdroging kan tevens leiden tot verzilting. Door verdroging neemt ook de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken. Op deze wijze leidt verdroging tevens tot vermesting. Er zijn ook gebieden waar verdroging kan optreden zonder dat de grondwaterstand in de ondiepe bodem daalt. Het gaat daarbij om gebieden waar van oudsher grondwater omhoogkomt. Dit water heet kwelwater. Kwelwater is water dat elders in de bodem is geïnfiltreerd en dat naar het laagste punt in het landschap stroomt. Kwelwater heeft dikwijls een bijzondere samenstelling: het is rijk aan ijzer en calcium, arm aan voedingsstoffen en niet zuur, maar gebufferd. Schade aan de natuur die veroorzaakt wordt door een afname of het verdwijnen van kwelwater en het vervangen van dit type water met gebiedsvreemd water, noemen we ook verdroging.

Gevolg: De verandering in grondwaterstand en soms ook kwaliteit van het grondwater leidt tot een verandering in de soortensamenstelling en op lange termijn van het habitatype.

Analyse: Het grondwater zit op een diepte van 6,5 m -mv. Door de voorgenomen plannen wordt het grondwater niet aangetast. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van verdroging in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

8.3.7 Verstoring door geluid

Kenmerk: Verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Analyse: Bij de ontwikkeling van de rotonde op de onderzoekslocatie zullen diverse wegen op elkaar worden aangesloten. Gezien de afstand (circa 100 meter) van de toekomstige locatie van de rotonde tot het Natura 2000-gebied en de nog aanwezige bomenlaag zal er geen negatief effect optreden door een tijdelijke toename van geluid tijdens de aanlegfase. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van geluid in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

8.3.8 Verstoring door licht

Kenmerk: Verstoring door kunstmatige lichtbronnen, zoals licht uit woonwijken en industrieterreinen, glastuinbouw etc.

Interactie andere factoren: Geen.

Gevolg: Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Naar mogelijke effecten is nog vrij weinig onderzoek gedaan. Veel kennis gaat daarom nog niet verder dan het kwalitatief signaleren van risico's. Met name schemer- en nacht actieve dieren kunnen last hebben van verstoring door licht, doordat zij juist aangetrokken worden of verdreven door de lichtbron. Hierdoor raakt bijvoorbeeld hun ritme ontregeld of verlichte delen van het leefgebied worden vermeden.

Analyse: Gezien de voorgenomen plannen (de aanleg van een rotonde) zal er geen toename van licht ontstaan. De straatverlichting die momenteel aanwezig is zal nagenoeg hetzelfde blijven. Mogelijk zal er een licht toename ontstaan tijdens de werkzaamheden. Gezien de afstand (circa 100 meter) van de toekomstige locatie van de rotonde tot het Natura 2000-gebied en de nog aanwezige bomenlaag zal er geen negatief effect optreden door een tijdelijke toename van verlichting tijdens de aanlegfase. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van licht in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

8.3.9 Verstoring door trilling

Kenmerk: Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: Kan vooral samen optreden met verstoring door geluid.

Gevolg: Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

Analyse: Soorten als bever, kleine modderkruiper, rivierdonderpad en oeverwalwaaier die gevoelig zijn voor trillingen komen niet voor nabij de onderzoekslocatie. Trillingen in de bodem merkbaar over grote afstanden zijn door de voorgenomen werkzaamheden op de onderzoekslocatie niet aan orde. Mogelijk zal er een toename van trillingen ontstaan tijdens de werkzaamheden. Gezien de afstand (circa 100 meter) van de toekomstige locatie van de rotonde tot het Natura 2000-gebied zal er geen negatief effect optreden door een tijdelijke toename van trillingen tijdens de aanlegfase. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van trilling in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

8.3.10 Optische verstoring

Kenmerk: Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in het natuurlijke systeem.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen op met verstoring door geluid (in geval van recreatie) of trilling en licht (in geval van voertuigen, schepen).

Gevolg: Optische verstoring leidt vooral tot vluchtgedrag van dieren. De soort reageert bijvoorbeeld op beweging omdat een potentiële vijand wordt verwacht. Andersom kan optische verstoring juist ook het uitzicht van soorten beperken waardoor zij potentiële vijanden niet zien naderen. De daadwerkelijke effecten zijn zeer soortspecifiek en hangen van de schuwheid van de soort en de mate waarin gewenning optreedt. Bovendien kunnen de effecten afhankelijk zijn van de periode van de levenscyclus van de soort: in de broedtijd zijn soorten over het algemeen schuwer en dus gevoeliger voor optische verstoring.

Analyse: Door de voorgenomen werkzaamheden zal de het optisch beeld op de onderzoekslocatie niet veranderen. Gezien de ligging van de toekomstige rotonde zorgt de nog aanwezige bomenlaag ervoor dat er geen negatief effect zal optreden bij de aanleg van de rotonde. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van optische verstoring in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

8.3.11 Verandering in populatiedynamiek

Kenmerk: De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Er wordt hier vooral bedoeld of de situatie wanneer er sprake van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.

Interactie andere factoren: Veel storende factoren leiden op hun beurt – dus indirect - tot een verandering in populatiedynamiek. Deze storende factor zit namelijk aan het einde van de effectketen.

Gevolg: Bewuste, menselijke ingrepen op populatieniveau kunnen leiden tot directe problemen en problemen in de toekomst. Een verandering in populatieomvang is een direct effect. Een verandering in populatie-opbouw (verandering van de verhouding sterfte-reproductie) leidt in de toekomst tot effecten. Zowel minder organismen (een kleinere populatie) en zeker een verandering in samenstelling van de populatie (bijv. meer oude dieren) kunnen leiden tot een verandering in de geboorte/sterfte ratio. En daarmee kan er iets veranderen in de populatiedynamiek (het gedrag in de tijd). Dit kan uiteindelijk leiden tot het (tijdelijk) verdwijnen van soorten, waardoor het evenwicht van het ecosysteem verschuift. De gevoeligheid is sterk afhankelijk van diverse populatiekenmerken zoals de generatietijd van een soort en de huidige grootte van populaties. Vooralsnog zijn alle soorten als 'gevoelig' gescoord.

Analyse: De toekomstige situatie zal nagenoeg hetzelfde blijven vergeleken met de huidige situatie op de onderzoekslocatie. Het is op voorhand uit te sluiten dat de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden op het gebied van populatiedynamiek in het geding komen. Dit geldt voor zowel de aanlegfase als de gebruiksfase.

9 "NEE, TENZIJ-ONDERZOEK"

9.1 Inleiding

De Nee, tenzij- toets heeft als doel om de effecten van het beoogd gebruik op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het Natuurnetwerk Limburg te onderzoeken. In het provinciaal natuurbeleid (POL 2014) zijn drie groene natuurzones te onderscheiden, de goudgroene-, zilvergroene- en bronsgroene zone. De goudgroene natuurzone (GGN) vormt het Limburgse deel van het Nationaal Natuurnetwerk.

Als blijkt dat effecten op het Natuurnetwerk niet op voorhand uit te sluiten zijn, moet een effectenonderzoek GGN worden uitgevoerd. Indien een voorgenomen ingreep de “nee, tenzij” –afweging met positief gevolg doorloopt kan de ingreep plaatsvinden, mits de eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en resterende schade wordt gecompenseerd. Bij een effectenonderzoek GGN worden dan ook de (mogelijke) effecten op het Natuurnetwerk in kaart gebracht en wordt geadviseerd hoe negatieve effecten voorkomen kunnen worden. Hierbij worden de voorgenomen plannen getoetst op negen verschillende verstoringstypen (Omgevingsverordening Limburg , 2014, artikel 2.6.2).

9.2 Onderzoeksmethodiek

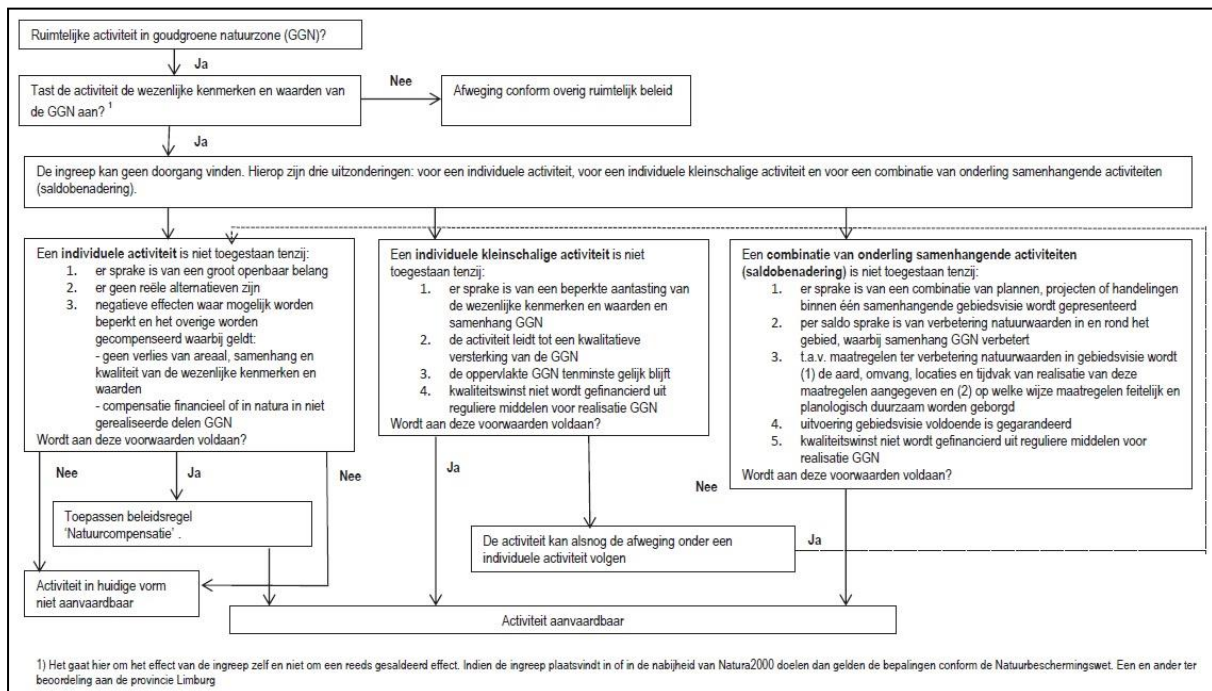
De Nee, tenzij- toets is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Aan de hand van een veldbezoek en een literatuurstudie zal er een effectenonderzoek goudgroene natuurzone worden uitgevoerd ('Nee, tenzij'-toets). De (mogelijke) effecten op de goudgroene natuurzone worden tijdens dit onderzoek in kaart gebracht en er zal een advies worden gegeven over hoe negatieve effecten voorkomen kunnen worden.

Het effect van de ingreep op de natuurlijke kenmerken en waarden van de goudgroene natuurzone dient conform de Omgevingsverordening Limburg 2014 op een negental aspecten getoetst te worden (Omgevingsverordening Limburg 2014, 2014, artikel 2.6.2):

- Natuurkwaliteit en areaal
- Geomorfologische en aardkundige waarden en processen
- Waterhuishouding
- Kwaliteit van de bodem
- Water en lucht
- Rust
- Stilte
- Donkerte
- Openheid of geslotenheid van de landschapsstructuur

In deze toetsingscriteria worden de huidige waarden en kenmerken behandeld met daarnaast verweven de historische en toekomstige natuurwaarden en kenmerken van de goudgroene natuurzone. In figuur 19 is het beschermingsregime van de goudgroene natuurzone weergegeven.

In het bureauonderzoek worden met behulp van gegevens van de provincie Limburg en de onderzoeksresultaten van het veldbezoek de bovenstaande negen criteria getoetst.

Figuur 19. Beschermingsregime goudgroene natuurzone (bron: Omgevingsverordening Limburg 2014). Deze spelregels zijn van toepassing op de goudgroene natuurzone in Limburg.

9.3 Nee, tenzij-toets goudgroene natuurzone Limburg

In onderstaand hoofdstuk wordt de voorgenomen ontwikkeling getoetst aan de beschermde gebieden. Bij de onderhavige “nee, tenzij-toets” worden de (mogelijke) effecten op de goudgroene natuurzone in kaart gebracht. Hierbij worden de voorgenomen plannen getoetst op negen verschillende aspecten.

Inleiding

De goudgroene natuurzone (GGN) is planologisch beschermd. Dit betekent dat de provincie Limburg nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die een significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de GGN niet toestaat. Initiatiefnemers van ingrepen binnen de GGN dienen de effecten van de ingreep op de GGN te onderzoeken middels een “nee, tenzij”-onderzoek.

Het doel van het nee, tenzij-beleid is het voorkomen van significant negatieve effecten van ontwikkelingen op de wezenlijke waarden en kenmerken van de GGN. Om hierop te kunnen toetsen zijn negen toetsingsaspecten in de Omgevingsverordening Limburg 2014 (Omgevingsverordening Limburg 2014, 2014), artikel 2.6.2 vastgelegd.

Op basis van een toetsing aan deze criteria zijn de volgende oordelen mogelijk:

- Op één van de aspecten is het oordeel: significante aantasting.
- Op geen aspect is het oordeel significante aantasting, maar als alle aspecten in combinatie overzien worden is het oordeel: significante aantasting.
- Op geen aspect is het oordeel significante aantasting, ook niet bij combinatie van de aspecten.

Voor de toetsing is als hulpmiddel gebruik gemaakt van de negen criteria en de achterliggende informatie die middels webkaarten beschikbaar is.

De onderzoekslocatie maakt gedeeltelijk onderdeel uit van de goudgroene natuurzone. Het betreft beheertypen dennen-, eiken en beukenbos (N15.02) en droog bos met productie (N16.03), beiden met ambitie Bosserheide (NLO5.21B). In figuur 17 is de ligging van de onderzoekslocatie ten opzichte van de goudgroene natuurzone en de bronsgroene landschapszone weergegeven. Enkel de goudgroene natuurzone maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland.

9.3.1 Natuurkwaliteit en areaal

Flora en fauna

Uit het veldbezoek dat heeft plaatsgevonden op 21 januari 2019 blijkt dat er binnen de GGN algemene broedvogels kunnen voorkomen waarvan het nest beschermd is tijdens het broedseizoen. De omgeving van de bomenopstand is onderzocht op potentieel jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Daarnaast kan de bomenopstand een functie hebben voor vleermuizen (foerageerfunctie en vliegroute). De bomenopstand op de onderzoekslocatie is onderzocht op boomholtes; deze zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Er wordt geen verstoring verwacht ten aanzien van vleermuizen. De onderzoekslocatie vormt minimaal geschikt habitat voor de das en steenmarter. Ten tijde van het veldbezoek was het niet mogelijk om het terrein tussen het Moleneind en de Wezerweg te betreden. Derhalve is een vaste rust- en verblijfplaats van een van deze soorten op dit deel van de onderzoekslocatie niet uit te sluiten. De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. Centraal op de onderzoekslocatie is in één van de vijf zomereiken een eekhoornnest waargenomen. Ook voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals konijn, egel, mol en diverse muizensoorten, en algemene amfibieënsoorten, zoals bruine kikker en gewone pad, vormt de onderzoekslocatie geschikt habitat. De bomenopstand voldoet tevens aan de habitateisen van de hazelworm en de levendbarende hagedis vanwege de afwisselende elementen op de locatie als een bos(rand), aanwezige strooisellaag, struikbegroeiing, boomstammen en stenen. De bomenopstand bestaat uit loofbomen gemengd met sporadisch naaldbomen. Beschermde vaatplanten zijn hier niet te verwachten.

De effecten van de voorgenomen plannen op de aanwezige of te verwachten flora en fauna en de te nemen vervolgstappen worden in hoofdstuk 6 uitgebreid beschreven. Voor een aantal soorten zoals de das en de steenmarter en mogelijk voor de eekhoorn, de hazelworm en de levendbarende hagedis is een aanvullend veldonderzoek benodigd om de aan- of afwezigheid van deze soorten op de onderzoekslocatie en de functie van de onderzoekslocatie voor deze soorten te bepalen. Verder dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen en de zorgplicht.

Areaal

Het bosperceel op de onderzoekslocatie behoort tot het GGN. Op de desbetreffende planlocatie zal de huidige boomopstand verdwijnen doordat de Wezerweg verlegd wordt. Hierdoor zal er 2.214 m² aan bos areaal verloren gaan.

Conclusie

Het verleggen van de Wezerweg zal een negatief effect hebben op het huidige bosareaal binnen de GGN. Dit komt doordat de Wezerweg in de toekomstige situatie binnen de huidige GGN komt te liggen wat zorgt voor afname van GGN. Het verlies van bosareaal binnen de onderzoekslocatie dient elders gecompenseerd te worden.

Voor een aantal soorten is aanvullend veldonderzoek benodigd en er dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen en de zorgplicht. Voor een uitgebreide beschrijving van de effecten op de aanwezige flora en fauna wordt verwezen naar hoofdstuk 6.

9.3.2 Geomorfologische en aardkundige waarden en processen en kwaliteit van de bodem

Ongeveer de helft van het plangebied (om en nabij het deel ten noorden van het Moleneind) wordt geomorfologisch aangegeven als “Lage landduinen met bijbehorende vlakten/laagten”. Het overige deel (het Moleneind en het deel ten zuiden daarvan) wordt geomorfologisch aangegeven als “bebouwing”. De afzettingen, waarin deze zandige bodems zijn ontstaan, behoren geologisch gezien tot de formaties van Boxtel, Beegden en Breda en de Kiezeloöliet Formatie.

De originele bodem bestaat volgens de bodemkaart van Nederland grotendeels uit duinvaaggronden; grof zand. Een deel van het Moleneind bestaat uit hoge bruine enkeerdgronden; grof zand.

Conclusie

Door de voorgenomen plannen zullen er geen veranderingen plaatsvinden ten aanzien van de geomorfologische en aardkundige waarden en processen en kwaliteit van de bodem.

9.3.3 Waterhuishouding

De grondwatertrap ter plaatse van de onderzoekslocatie is GWT VII (diepte > 80 cm-mv). Op de hoogtekaart is te zien dat de onderzoekslocatie een hoogte van 19 m boven zeeniveau heeft (Actueel hoogtebestand Nederland, 2019). De onderzoekslocatie maakt geen onderdeel uit van een waterwin- gebied of grondwaterbeschermingsgebied. Ook is het gebied geen onderdeel van de Roerdalslenk of de Venloschol.

Het eerste watervoerend pakket van de duinvaaggrond heeft een gemiddelde dikte van ± 221 tot 223 m en wordt gevormd door de zandgronden van de formaties van Boxtel, Beegden en Breda en de Kiezeloöliet Formatie. Het water van het eerste watervoerend pakket stroomt volgens de isohypsen- kaart in zuidelijke richting.

Conclusie

Het verleggen van de Wezerweg zal geen effect hebben op de waterhuishouding of de waterkwaliteit.

9.3.4 Lucht

Uit de AERIUS stikstofberekening blijkt dat ten gevolge van de gebruiksfase van het plan, met een projecteffect van de gebruiksfase van maximaal 1,19 mol/ha/jaar op het Natura 2000-gebied Maas- duinen, een overschrijding van de verlaagde grenswaarde van 0,05 mol/ha/jaar optreedt.

Conclusie

Door de voorgenomen plannen stijgt de stikstofdepositie boven een bepaald kritisch niveau waardoor een beperkt aantal plantensoorten sterk toe neemt ten koste van andere plantensoorten. Dit heeft ook effect op de fauna doordat hierdoor verandering van het leefgebied optreden, waardoor een gebied ongeschikt wordt als bijvoorbeeld broed- of foerageergebied.

9.3.5 Rust en stilte

De GGN binnen en rondom de onderzoekslocatie maakt geen onderdeel uit van een stiltegebied. Direct rondom de bomenopstand op de onderzoekslocatie binnen de GGN liggen de Wezerweg en het Moleneind. Verderop bevinden zich woonhuizen en een bedrijf wat handelt in kozijnen, deuren en zonwering. De bomenopstand maakt onderdeel uit van de siertuinen behorend tot de woningen aan het Moleneind 9 en het Moleneind 7.

In de toekomstige situatie zal de rust en stilte binnen de GGN op en aan de rand van de onderzoekslocatie afnemen doordat de Wezerweg verlegd zal worden binnen de GGN. Dit betekent een toename van het wegverkeerslawaai binnen de GGN. In de huidige situatie begrenst de Wezerweg het GGN wat voor verstoring van de rust en stilte in het gebied zorgt. Bij de huidige fauna is er sprake van een zekere mate van gewenning ten opzichte van huidige geluidsverstoring. De zone waarbinnen sprake is van wegverkeerslawaai zal verlegd worden als gevolg van de verplaatsing van de Wezerweg. In de toekomstige situatie zal er bij de aanwezige fauna weer gewenning optreden.

Het wordt geadviseerd om de aanlegfase plaats te laten vinden buiten de gevoelige broed- en voortplantingsperiode. Buiten deze periode kunnen dieren zich bij geluidsverstoring verplaatsen naar gebieden waar geen sprake is van verstoring.

Conclusie

Het verleggen van de Wezerweg zal een tijdelijk negatief effect hebben op de huidige rust en stilte binnen de GGN. In de toekomstige situatie zal weer gewenning optreden bij de aanwezig fauna. Het wordt geadviseerd om de werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van broedvogels, reptielen en zoogdieren te laten plaatsvinden.

9.3.6 Donkerte

De bomenopstand van ± 2.000 vierkante meter ter plaatse van de GGN heeft een vrij gesloten karakter en valt onder beheertype N15.02 dennen- eiken- en beukenbos. Dit beheertype heeft een gesloten tot halfopen karakter wat in de toekomstige situatie op de onderzoekslocatie verloren zal gaan. Het gebied direct grenzend aan de bomenopstand (waaronder een deel van de Wezerweg wat eveneens onderdeel is van de GGN met als beheertype N16.03 droog bos met productie) heeft een open structuur vanwege de aanwezige verharding en bermen. Het beheertype N16.03 droog bos met productie heeft een uiteenlopend karakter. Dit deel zal zijn open karakter als gevolg van de voorgenomen plannen behouden omdat de Wezerweg hier zal blijven liggen. Het deel van de GGN op de onderzoekslocatie ter hoogte van het fietspad achter het tankstation (beheertype N15.02 dennen- eiken- en beukenbos) heeft eveneens een open structuur vanwege de aanwezige verharding en bermen. Ook dit deel van de GGN zal zijn open structuur behouden, waarschijnlijk in de vorm van een berm omdat het fietspad hier verwijderd zal worden.

In de huidige situatie is geen verlichting aanwezig binnen de bomenopstand. De bomenopstand heeft een relatief donker karakter. Ten behoeve van de voorgenomen plannen zal het donkere karakter van de bomenopstand op de onderzoekslocatie binnen de GGN verdwijnen doordat de bomen en struiken aldaar verwijderd zullen worden. Dit valt samen met areaalverlies van de GGN. Het verlies van areaal dient elders gecompenseerd te worden. Op deze manier kan ook het verlies van donkerte gecompenseerd worden omdat de donkerte die op de onderzoekslocatie verloren gaat elders terug zal keren.

In de toekomstige situatie zal de donkerte binnen de GGN op en aan de rand van de onderzoekslocatie afnemen doordat de Wezerweg verlegd zal worden binnen de GGN. Dit betekent een toename van licht door verstrooiing van licht van het verkeer dat gebruikmaakt van de Wezerweg. Het wordt geadviseerd om aangepaste straatverlichting te gebruiken (afgeschermd armaturen, verlichting zo laag mogelijk en alleen daar gericht waar nodig plaatsen) om verstoring door licht te voorkomen. Tevens wordt het aangeraden om langs de weg dicht struikgewas aan te planten of bijvoorbeeld gebruik te maken van schermen om verstrooiing van licht door bijvoorbeeld koplampen van voertuigen naar de omgeving worden voorkomen.

De donkerte binnen de overige delen van de GGN op de onderzoekslocatie zal niet veranderen als gevolg van de voorgenomen plannen omdat de verlichting en het open karakter aldaar behouden zullen blijven.

Conclusie

Door gebruik te maken van aangepaste verlichting en door struikgewassen aan te planten of door schermen te plaatsten wordt verstoring door licht voorkomen. Wanneer deze maatregelen worden genomen is verstoring door licht op voorhand uit te sluiten. De donkerte binnen de overige delen van de GGN op de onderzoekslocatie zal niet veranderen.

9.3.7 Openheid of geslotenheid van de landschapsstructuur

De bomenopstand op de onderzoekslocatie binnen de GGN bestaat uit zomereiken, beuken en sporadisch esdoorn en enkele naaldbomen. De bomenopstand, ter plaatse van de toekomstige rotonde, zal in de toekomstige situatie grotendeels verwijderd worden. Het functioneren van de GGN zal door de voorgenomen plannen dan ook worden aangetast. Hierbij zal de landschapsstructuur veranderen van een gesloten bomenopstand in een open gebied met grotendeels verharding, wat tevens areaal-verlies van de GGN inhoudt. Dit verlies van areaal dient elders gecompenseerd te worden. Op deze manier kan ook het verlies van een gesloten landschapsstructuur gecompenseerd worden omdat deze gesloten landschapsstructuur elders terug zal keren. De landschapsstructuur van de overige delen van de GGN op de onderzoekslocatie zal niet veranderen als gevolg van de voorgenomen plannen omdat het open gebied aldaar een open gebied zal blijven.

Conclusie

De landschapsstructuur ter plaatse van de GGN zal door de voorgenomen plannen veranderen van een gesloten bomenopstand in een open gebied met grotendeels verharding. Er worden significante negatieve effecten verwacht die betrekking hebben op de geslotenheid van de landschapsstructuur. De gesloten landschapsstructuur die verloren gaat dient elders gecompenseerd te worden. De open gebieden binnen de overige delen van de GGN op de onderzoekslocatie zullen open blijven en dus zal de landschapsstructuur aldaar niet veranderen.

9.4 Conclusie en advies

De Nee, tenzij- toets is uitgevoerd in het kader van een voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en heeft als doel om de effecten van het beoogd gebruik op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van het Natuurnetwerk Limburg te onderzoeken.

Uit onderhavig Nee, tenzij-onderzoek blijkt dat er door de geplande inrichting, zoals deze in de huidige situatie voorzien is, significant negatieve effecten te verwachten zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van de GGN. Door de voorgenomen plannen zal een deel van het GGN areaal verdwijnen. Tevens is er sprake van een verhoogde stikstofdepositie, zal er tijdelijke geluidsverstoring optreden tot dat bij de voorkomende soorten gewinning optreedt en zal er openheid optreden op een plek waar nu geslotenheid heerst.

Door rekening te houden met toekomstige verlichting kan verstoring door licht voorkomen worden. Met name in de richting van het GGN mag er geen toename aan licht plaatsvinden. Om dit te voorkomen kan er gewerkt worden met oriëntatieverlichting, aangepaste armaturen, verlichting lager plaatsen en kan het plaatsen van struikgewassen of schermen verstrooiing van verlichting door verkeer voorkomen. Daarnaast gaat de voorkeur na het gebruik van verlichting te beperken tot enkel gevaarlijke punten.

Door de toepassing van een aantal spelregels voor ingrepen met een combinatie van onderling samenhangende activiteiten (saldobenadering) kan de ingreep binnen de GGN niet gerealiseerd worden tenzij:

1. Er sprake is van een combinatie van onderling samenhangende activiteiten, waarvan één of meer afzonderlijk een negatief effect hebben op de Goudgroene natuurzone, maar waarvan de gecombineerde uitvoering leidt tot een verbetering van de kwaliteit en samenhang van de Goudgroene natuurzone op gebiedsniveau.
2. Er per saldo sprake is van een verbeterde natuurwaarden in en rond het gebied, waarbij de samenhang van GGN verbeterd.
 - a. de combinatie van plannen, projecten of handelingen binnen één samenhangende gebiedsvisie wordt gepresenteerd;
 - b. per saldo sprake is van verbetering van de natuurwaarden in en rond het gebied, waarbij de samenhang van de goudgroene natuurzone verbetert;
 - c. ten aanzien van de te nemen maatregelen ter verbetering van de natuurwaarden in de gebiedsvisie wordt aangegeven:
 - de aard, omvang, locaties en tijdvak van realisatie van deze maatregelen, en
 - op welke wijze deze maatregelen feitelijk en planologisch duurzaam worden geborgd.
 - d. de uitvoering van deze visie voldoende is gegarandeerd;
 - e. de kwaliteitswinst niet wordt gefinancierd uit reguliere middelen voor realisatie van de Goudgroene natuurzone.

Deze instrumenten moeten zorgen dat de GGN niet alleen even groot en even waardevol blijft, maar er zelfs beter op wordt.

10 HOUTOPSTANDEN

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 10 are en bomenrijen van minimaal 21 bomen, gelegen buiten de bebouwde kom (de zogenaamde 'houtopstanden'). Het is verboden deze houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen zonder voorafgaande melding bij gedeputeerde staten. In dit hoofdstuk wordt beschreven of er bij de voorgenomen kap sprake is van meldingsplicht en herplantplicht conform artikel 4.2 en artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. Verder wordt beschreven of er vervolgmaatregelen getroffen dienen te worden ten behoeve van de voorgenomen houtkap.

Op de locatie zijn houtopstanden aanwezig die vallen onder artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming. De te vellen houtopstanden zijn gelegen buiten de door de gemeente vastgestelde grenzen van de bebouwde kom van beschermde houtopstanden en vallen daarnaast niet onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming. Op de te vellen houtopstanden is een meldingsplicht en herplantplicht van toepassing. Voor de velling van de houtopstanden dient een melding gedaan te worden ten minste 6 weken voor kapwerkzaamheden bij de provincie Limburg. Daarnaast dient herplant binnen 3 jaar plaats te vinden. Indien de herplant op dezelfde locatie kan plaatsvinden, is een ontheffing niet benodigd en kan volstaan worden met een melding en herplant binnen 3 jaar ter plaatse.

11 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Ducot Engineering & Advies een natuurtoets uitgevoerd aan de Moleneind (ong.) te Well.

De natuurtoets is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn, die volgens de Wet natuurbescherming een beschermde status hebben en die mogelijk negatieve invloed kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens is beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op Natura 2000-gebieden, houtopstanden die middels de Wet natuurbescherming zijn beschermd, of op gebieden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland.

De initiatiefnemer is voornemens de openbare wegen Sterrenbos, Moleneind, Wezerweg en Kasteellaan middels een te realiseren rotonde te verbinden. De Wezerweg dient hiervoor verlegd te worden waardoor diverse bomen gekapt moeten worden. Daarbij worden enkele bomen ter plaatse van de parkeerplaats verwijderd en mogelijk 1 tot 2 zomereiken op het centrale deel van de onderzoekslocatie. De initiatiefnemer is voornemens om de bushaltes langs de Moleneind te verplaatsen. Tevens zal het fietspad op het zuidoostelijke deel van de onderzoekslocatie verwijderd worden. Hoogstwaarschijnlijk zal het voormalig traject van het fietspad omgevormd worden naar berm.

De initiatiefnemer is voornemens de openbare wegen Sterrenbos, Moleneind, Wezerweg en Kasteellaan middels een te realiseren rotonde te verbinden. De Wezerweg dient hiervoor verlegd te worden waardoor diverse bomen gekapt moeten worden. Daarbij worden enkele bomen ter plaatse van de parkeerplaats verwijderd en mogelijk één tot twee zomereiken op het centrale deel van de onderzoekslocatie. De initiatiefnemer is voornemens om de bushaltes langs de Moleneind te verplaatsen. Tevens zal het fietspad op het zuidoostelijke deel van de onderzoekslocatie verwijderd worden. Hoogstwaarschijnlijk zal het voormalig traject van het fietspad omgevormd worden naar berm. In figuur 9 is de toekomstige situatie weergegeven.

De aanwezigheid van geschikt habitat op de onderzoekslocatie voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel I. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren of voorafgaand een broedvogelininspectie uitvoeren
	jaarrond beschermd	nee	nee	nee	nee	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	nee	nee	nee	nee	-
	vliegroutes	nee	nee	nee	nee	-
Das en steenmarter		mogelijk	mogelijk	ja	mogelijk	middels een aanvullend veldbezoek op het destijds ontoegankelijk terrein moet de aanwezigheid van de das en/of steenmarter worden vastgesteld
Eekhoorn		ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	werkzaamheden binnen de vrijstellingsperiodes uitvoeren of voorafgaand een aanvul-

Soortgroep	Geschiedt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
					lend onderzoek uitvoeren of betreffende bomen laten staan
Algemene grondgebonden zoog-dieren	ja	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van konijn, vos, egel, mol en diverse muizen-soorten
Amfibieën	minimaal	mogelijk	nee	nee	aandacht voor zorgplicht ten aanzien van gewone pad en bruine kikker

Tabel I (vervolg). Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep	Geschiedt habitat	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen*
Reptielen	ja	mogelijk	mogelijk	mogelijk	werkzaamheden binnen de vrijstellingsperiodes uitvoeren of voorafgaand een aanvullend onderzoek uitvoeren
Vissen	nee	nee	nee	nee	-
Libellen en dagvlinders	nee	nee	Nee	nee	-
Overige ongewervelden	nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten	nee	nee	nee	nee	-

* Wijzigingen in het planvoornemen kunnen van invloed zijn op de uitkomst van het onderzoek.

Tabel II. Overzicht gebiedsbescherming ten opzichte van onderzoekslocatie en te nemen vervolgstappen

Gebiedsbescherming	Gebied aanwezig	Ingrep verstorend	Nader onderzoek	Vergunning-plicht	
Natura 2000	0 km	mogelijk	ja	ja	Wet natuurbeschermingsvergunning is benodigd
Natuurnetwerk Nederland	0 km	mogelijk	ja	ja	Wet natuurbeschermingsvergunning is benodigd
Houtopstanden	ja	mogelijk	nee	ja	op te vellen houtopstanden is een meldingsplicht en herplantplicht van toepassing

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan dient voor uitvoering van de plannen duidelijkheid te zijn verkregen omtrent het gebruik van de onderzoekslocatie door das en steenmarter. Dit kan middels een aanvullend veldbezoek waarbij het terreindeel behorende bij de woningen aan Moleneind 9 en Moleneind 7 wordt onderzocht op de aanwezigheid van de betreffende soorten. Indien tijdens dit veldbezoek de aanwezigheid van de das en/of steenmarter op de onderzoekslocatie niet kan worden uitgesloten, zal een aanvullend soortenspecifiek onderzoek met cameravallen moeten worden uitgevoerd om de functie van de onderzoekslocatie voor deze soorten vast te stellen.

Ten aanzien van algemene broedvogels geldt dat overtreding op voorhand kan worden voorkomen door de te kappen bomen, takkenhopen en begroeiing buiten het broedseizoen te verwijderen. Indien gewenst om de werkzaamheden toch binnen het broedseizoen uit te voeren, wordt geadviseerd een broedvogelcheck te laten uitvoeren voorafgaand de werkzaamheden. Ten aanzien van eekhoorns dient het verwijderen van eventuele nestgelegenheden in de vrijstellingsperiode plaats te vinden of dient er een inspectie van nestlocaties voorafgaand aan de werkzaamheden te worden uitgevoerd of de voorgenomen plannen worden aangepast waardoor de betreffende bomen blijven staan. Ten aanzien van hazelworm en levendbarende hagedis dient het verwijderen van eventuele vaste rust- en

verblijfplaatsen binnen de vrijstellingsperiode te gebeuren of dient aanvullend soortenspecifiek onderzoek te worden uitgevoerd. Verder dient te allen tijde de algemene zorgplicht in acht te worden genomen.

De onderzoekslocatie is gelegen grenzend aan en gedeeltelijk in gebieden van het Natuurnetwerk Nederland en Natura 2000. In het vooronderzoek Natura 2000 zijn de effecten van de voorgenomen ingreep op het Natura 2000-gebied 'De Maasduinen' nader onderzocht. Vanwege het overschrijden van de grenswaarde voor stikstofdepositie is voor de gebruiksfase een Wet natuurbeschermingsvergunning benodigd. Uit het Nee, tenzij-onderzoek blijkt dat er door de geplande inrichting, zoals deze in de huidige situatie voorzien is, significant negatieve effecten te verwachten zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van de goudgroene natuurzone (GGN). Vanwege negatieve effecten door areaalverlies, licht, stikstofdepositie, geluidsverstoring en openheid van het terrein is een Wet natuurbeschermingsvergunning benodigd. Ten aanzien van beschermde houtopstanden geldt een meldings- en herplantingsplicht.

Econsultancy
Swalmen, 8 maart 2019

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Limpens H., Regelink J. (2017). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Nationale Database Flora en Fauna (NDFF), uitvoerportaal; <https://ndff-ecogrid.nl>, zoekgebied gemeente Bergen, periode 2009-2019

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J. Thissen, K. Canters, & J. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren - Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

www.sovon.nl (soortgegevens vogels)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)

www.verspreidingsatlas.nl/ (verspreidingsgegevens NDFF)

Provinciale websites

www.limburg.nl (NNN en beschermde gebieden in Limburg)

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (natuurgegevens provincie Limburg)

Bijlage 1 toelichting verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Zorgplicht

Het eerste artikel in de Wet natuurbescherming heeft betrekking op de zorgplicht en heeft betrekking op het voorkomen of beperken van schade aan soorten en gebieden, voor zover deze niet middels overige verbodsbepalingen zijn gereguleerd (zie tabel II). Het gaat daarbij in de praktijk vooral om minder streng beschermde soorten, waarbij het onnodig doden, verwonden of beschadigen dient te worden vermeden.

Tabel II. Zorgplicht

Artikel 1.11. Zorgplicht	
1.	Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2.	De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
a)	dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
b)	indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c)	voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; “de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd”. Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wilt verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming onderscheidt beschermingsregimes voor soorten op grond van internationale verdragen, aangevuld met soorten die vanuit een nationaal oogpunt beschermd worden. Hierdoor zijn er in de Wet natuurbescherming drie verschillende verbodsartikelen per categorie soorten;

- soorten van de Vogelrichtlijn (*artikel 3.1*);
- soorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (*artikel 3.5*);
- andere soorten (*artikel 3.10*).

In tabel III t/m V worden deze artikelen nader toegelicht.

Tabel III. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.1 Wet natuurbescherming

Artikel 3.1. Soorten van de Vogelrichtlijn	
1.	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2.	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3.	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4.	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5.	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
Toelichting	
Alle inheemse vogelsoorten in Nederland vallen onder de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is een richtlijn vanuit de Europese Unie uit 1979 en heeft betrekking op de instandhouding van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is. De lijst met soorten is niet limitatief.	

Tabel IV. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.5 Wet natuurbescherming

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn	
1.	Het is verboden in het wild levende dieren van deze soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2.	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3.	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4.	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.
5.	Het is verboden planten van soorten uit de Habitatrichtlijn of het Verdrag van Bern in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Toelichting	
Het gaat bij artikel 3.5 over in het wild levende dieren van verschillende soortgroepen. In de wet wordt voor vogelsoorten uit bijlage II van het verdrag van Bern geen uitzondering gemaakt. Van de vogelsoorten die in Nederland voorkomen is hieronder een selectie gemaakt. Van de overige soortengroepen zijn alle soorten genoemd.	
Soorten	
Planten	drijvende waterweegbree, groenknolorchis, kruipend moerasscherm, zomerschroeforchis
Zoogdieren	bever, hamster, hazelmuis, lynx, Noordse woelmuis, otter, wolf, wilde kat
Walvisachtigen	bruinvis, bultrug, butskop (hille), dwergpotvis, dwergvinvis, gestreepte dolfin, gewone dolfin, gewone spitsdolfijn, gewone vinvis, griend, grijze dolfin, kleine zwaardwalvis, narwal, Noordse vinvis, orka, potvis, spitsdolfijn van Gray, tuimelaar, walrus witflankdolfijn, witsnuitdolfijn, witte dolfin
Vleermuizen	Bechsteins vleermuis, bosvleermuis, Brandts vleermuis, franjestaart, gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, grote hoefijzerneus, grote rosse vleermuis, ingekorven vleermuis, kleine dwergvleermuis, kleine hoefijzerneus, laatvlieger, meervleermuis, mopsvleermuis, Noordse vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis, watervleermuis
Amfibieën	boomkikker, geelbuikvuurpad, heikikker, kamsalamander, knoflookpad, poelkikker, rugstreeppad, vroedmeesterpad
Reptielen	dikkopschildpad, gladde slang, Kemps' zeeschildpad, lederschildpad, muurhagedis, soepschildpad, zandhagedis
Vissen	houting, steur
Vlinders	apollovlinder, boszandoog, donker pimpinelblauwtje, grote vuurvlinder, moerasparelmoervlinder, monarchvlinder, pimpinelblauwtje, teunisbloempijlstaart, tijmblauwtje, zilverstreephooibeestje
Libellen	bronslibel, gaffellibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, mercurwaterjuffer, Noordse winterjuffer, oostelijke witsnuitlibel, rivierrondbout, sierlijke witsnuitlibel
Insecten	brede geelrandwaterroofoever, gestreepte waterroofoever, heldenbok, juchtleerkever, oeveeraas, vermiljoenkever
Overig	Bataafse stroommossel, platte schijfhoren

Artikel 3.5. In het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn

Vogels	appelvink, baardman, beflijster, bergeend, bergfluit, bijeneter, blauwborst, blauwe kiekendief, boerenzwaluw, bontbekplevier, bonte strandloper, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, boompieper, boomvalk, bosrietzanger bosruiter, bosuil, braamsluiper, brandgans, bruine kiekendief, buizerd, casarca, Cetti's zanger, draaihals, duinpieper, dwergmeeuw, dwergster, Engelse kwikstaart, Europese kanarie, fitis, fluit, geelgors, gekraagde roodstaart, gele kwikstaart, geoorde fuut, glanskop, goudhaan, grasmus, graspieper, graszanger, grauwe kiekendief, grauwe klauwier, grauwe vliegenvanger, griel, groene specht, groenling, grote bonte specht, grote gele kwikstaart, grote karekiet, grote stern, grote zilvereiger, havik, heggenmus, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kerkuil, klapekster, klein waterhoen, kleine barmstij, kleine bonte specht, kleine karekiet, kleine plevier, kleine zilvereiger, kleinste waterhoen, kluut, kneu, koolmees, koereiger, kraanvogel, krekeltzanger, kortsnavelboomkruiper, kruisbek, kuifmees, kwak, kwartelkoning, lepelaar, matkop, middelste bonte specht, nachtegaal, Noordse stern, oehoe, oeverloper, oeverpieper, oeverzwaluw, ooievaar, orpheusspotvogel, paapje, pestvogel, pimpelmees, poelruiter, porseleinhoen, purperreiger, putter, ransuil, rietgors, rietzanger, rode wouw, roerdomp, roodborst, roodborsttapuit, roodhalsfuut, rouwkwikstaart, sijs, slangenarend, slechtvalk, smelleken, snor, sperwer, spotvogel, sprinkhaanzanger, steenuil, steltkluut, strandplevier, taigaboomkruiper, tapuit, tijftaf, torenvalk, tuinfluit, velduil, visarend, visdief, vuurgoudhaan, wespandief, wielewaal, winterkoning, witbandkruisbek, witte kwikstaart, witwangster, nachtzwaluw, woudaap, zeearend, zwarte mees, zwarte ooievaar, zwarte roodstaart, zwarte specht, zwarte stern, zwarte wouw, zwartkop, zwartkopmeeuw
--------	---

Tabel V. Verbodsbepalingen en toelichting Artikel 3.10 Wet natuurbescherming

Artikel 3.10. Andere soorten		
Het is verboden om: 1. In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A1, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen. 2. De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen. 3. Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B2, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onttwortelen of te vernielen.		
Toelichting		
Het gaat bij artikel 10 om in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. Dieren zijn opgenomen in bijlage onderdeel A1. Planten zijn opgenomen in bijlage onderdeel B2 van de Wet natuurbescherming. Voor een aantal zoogdieren, amfibieën en reptielen geldt per provincie een vrijstelling onder bepaalde voorwaarden. Dit verschilt per provincie. De betreffende soorten zijn aangegeven met een sterretje. Daarnaast is het mogelijk dat sommige provincies ook 'eigen' beschermde soorten hanteren, als aanvulling op het landelijke.		
Soorten		
Dieren	Zoogdieren	aardmuis*, boommarter, bosmuis*, bunzing*, damhart, das, dwergmuis*, dwergspitsmuis*, edelhert, eekhoorn*, egel*, eikelmuis, gewone bosspitsmuis*, gewone zeehond, grote bosmuis, grijze zeehond, haas*, hermelijn*, huisspitsmuis*, konijn*, molmuis, ondergrondse woelmuis*, ree*, rosse woelmuis*, steenmarter*, tweekleurige bosspitsmuis*, veldmuis*, veldspitsmuis, vos*, waterspitsmuis, wezel*, wild zwijn, woelrat*
	Amfibieën	Alpenwatersalamander, bruine kikker*, gewone pad*, kleine watersalamander*, meerkikker*, middelste groene kikker*, vinpootsalamander, vuursalamander
	Reptielen	adder, hazelworm*, levendbarende hagedis*, ringslang
	Vissen	beekdonderpad, beekprik, elrits, gestippelde alver, grote modderkruiper, kwabaal
	Dagvlinders	aardbeivlinder, bosparelmoevlinder, bruin dikkopje, bruine eikenpage, donker pimpernelblauwtje, duinparelmoevlinder, gentiaanblauwtje, grote parelmoevlinder, grote vos, grote vuurvlinder, grote weerschijnvlinder, iepenpage, kleine heivlinder, kleine ijsvogelvlinder, komavvlinder, pimpernelblauwtje, sleedoornpage, spiegel dikkopje, veenbesblauwtje, veenbosparelmoevlinder, veenhooibeestje, veldparelmoevlinder, zilveren maan
	Libellen	beekrombout, bosbeekjuffer, donkere waterjuffer, gevlekte glanslibel, gewone bronlibel, hoogveenglanslibel, Kempense heidelibel, speerwaterjuffer
	Overige soorten	Europese rivierkreeft, vliegend hert
Planten		akkerboterbloem, akkerdoornzaad, akkerogentroost, bekliede ogentroost, berggamander, bergnachtorchis, blaasvaren, blauw guichelheil, bokkenorchis, bosboterbloem, bosdravik, brave hendrik, brede wolfsmelk, breed wollegras, bruinrode wespenorchis, dennenorchis, dregs, echte gamander, franjementiaan, geelgroene wespenorchis, geplooid vrouwenmantel, getande veldsla, gevlekt zonneroosje, glad biggenkruid, gladde zegge, groene nachtorchis, groensteel, groot spiegelklokje, grote bosaardbei, grote leeuwenklauw, honingorchis, kalkboterbloem, kalketrip, karthuiszanger, karwijselie, kleine ereprijs, kleine schorseneer, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, knollathyrus, knolspirea, korensla, kranskarwij, kruiptijm, lange zonnedauw, liggende ereprijs, moerasgamander, muurbloem, naakte lathyrus, naaldenkervel, pijlscheefkalk, roggelelie, rood peperboomje, rozenkransje, ruw pazelzaad, scherpkruid, schubvaren, schubzegge, smalle raai, spits havikskruid, steenbraam

Volgens artikel 3.31 zijn de verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van bestendig beheer, bestendig gebruik, of ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden onder conform hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming heeft als doel om het aanwezige areaal bos in Nederland te behouden. Onder houtopstanden vallen alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat.

Binnen de Wet natuurbescherming zijn op houtopstanden de artikelen van toepassing die zijn opgenomen in tabel VI.

Tabel VI. Bescherming houtopstanden in de Wet natuurbescherming

Artikel 4.1	De artikelen uitgezonderd artikel 4.6 zijn niet van toepassing op: a) Houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom; b) Houtopstanden op erven of in tuinen; c) Fruitbomen en windschermen om boomgaarden; d) Naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar; e) Kweekgoed; f) Wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden bestaande uit wilgen en populieren; g) het dunnen van een houtopstand; h) uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij: 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst; 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
Artikel 4.2	1. Het is verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, zonder voorafgaande melding daarvan bij gedeputeerde staten. 3. Gedeputeerde staten kunnen het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.
Artikel 4.3 lid 1 en 2	Ingeval een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, met uitzondering van het periodiek vellen van griend- of hakhout, of anderszins teniet is gegaan, draagt de rechthebbende zorg voor het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten van dezelfde grond binnen drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand. De rechthebbende vervangt binnen drie jaar na de herbeplanting, bedoeld in het eerste lid, herbeplanting die niet is aangeslagen.
Artikel 4.4 lid 1	De artikelen 4.2, eerste en derde lid, en 4.3, eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing op: het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in en aantoonbaar wordt gerealiseerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel in het kader van natuurontwikkeling en -beheer
Artikel 4.5	Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van artikel 4.3, eerste en tweede lid, ten behoeve van herbeplanting op andere grond, indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels.

Bijlage 2 Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/NNN hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/NNN, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt (jachtgebied).

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren.

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is bedoeld om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Voortplantingsplaats of rustplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

